

Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat
8000 Székesfehérvár, Tüzér u 6.

„A gyermeknek joga van –örökbefogadó családban vagy más, családot pótló ellátás formájában – a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodást helyettesítő védelemhez.”
(Gyvt. 7.§.(2).bek.)

FEJÉR MEGYEI GYERMEKVÉDELMI KÖZPONT
ÉS TERÜLETI GYERMEKVÉDELMI SZAKSZOLGÁLAT

ÖRÖKBEFOGADÁSI SZABÁLYZATA

Készült: Székesfehérvár, 2014. június 1.

Módosítva: **2017. április 10.**

Jóváhagyta és kiadmányozta:

.....
Deresné Tanárki Mária
igazgató

Készítette:

Örökbefogadási tanácsadók

**FEJÉR MEGYEI GYERMEKVÉDELMI KÖZPONT
ÉS TERÜLETI GYERMEKVÉDELMI SZAKSZOLGÁLAT
ÖRÖKBEOFOGADÁSI SZABÁLYZATA**

Mottó: „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.” (Alaptörvény, Szabadság és Felelősség, XV. cikk)

Az Örökbefogadási Szabályzat a 2013. évi V. törvényben (Polgári Törvénykönyv), A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (Gyvt.), továbbá az ezek végrehajtását szolgáló 149/1997 (IX.10.) Korm. rendeletben (Gyer.), a 260/2002 (XII.18.) Korm. rendeletben, a 261/2002 (XII.18.) kormányrendeletben és a 15/1998 (IV.30.) NM. rendeletben megfogalmazott az örökbefogadással kapcsolatos jogszabályoknak megfelelően a Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat feladatait, hatáskörét, eljárását, ügyintézésének rendjét és munkamódszerét tartalmazza.

Így különösen:

- Az örökbefogadás fogalmát, célját, formáit és feltételeit.
- A Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat örökbefogadással kapcsolatos feladatait.
- Az örökbefogadási ügyek előkészítésével kapcsolatos eljárást és feladatokat.
- Az örökbefogadhatóvá nyilvánítással kapcsolatos feladatokat.
- Az örökbefogadás előtti eljárás lefolytatásával kapcsolatos feladatokat.
- A gondozásba történő kihelyezés és az engedélyezés előkészítését.
- Külföldi állampolgárságú személyek örökbefogadására vonatkozó rendelkezéseket.
- Örökbefogadás engedélyezése utáni feladatokat.
- Mellékleteket (Mintákat, folyamatábrákat).

I. Az örökbefogadás fogalma, célja és formái

1. **Az örökbefogadás fogalma:** Az örökbefogadás az a jogintézmény, amely lehetővé teszi a **rokoni kapcsolatnak megfelelő jogviszony létesítését** olyan személyek között is, akik nem állnak egymással vérségi kapcsolatban. A **vér szerinti család pótlására szolgáló legmegfelelőbb jogi eszköz az örökbefogadás**, mert az örökbefogadás kifejezetten a családi környezetben való gondozást - nevelést biztosítja és megadja a gyermeknek mindazon jogokat, amelyek az örökbe fogadó szülők vér szerinti gyermekeit is megilletik.
2. **Az örökbefogadás célja:** Az örökbefogadás az **örökbefogadó**, annak rokonai és az **örökbefogadott gyermek között** rokoni kapcsolatot létesít az örökbefogadott gyermek családban történő nevelkedése érdekében. (Ptk. 4:119.§).
3. **Az örökbefogadás formái:**
  - 3.1. **Családi jogállás szerint** megkülönböztetünk önjogú (sui iuris) örökbefogadást az ún. **arrogatiót** és családi hatalom alatt álló (alieni iuris) személyek örökbefogadást, a szűkebb értelemben vett **adoptio-t**.
  - 3.2. **Szülői jogok átszállása szerint** az örökbefogadásnak három formáját ismerjük
    - azt amikor a szülői jogok nem szállnak át az örökbefogadóra ez az eset az **adoptio minus plena**.
    - amikor az örökbefogadás a szülői jogok átszállásával jár: **adoptio plena**.
    - az adoptio plenán belül is megkülönböztetünk **egyszerű és teljes** örökbefogadást. Hatályos jogunk a teljes örökbefogadást követi, amikor is az örökbefogadott és az örökbefogadó **szülő teljes rokonsága között jön létre rokoni kapcsolat**.
  - 3.3. Aszerint, hogy **kik között jön létre** az örökbefogadás, megkülönböztetünk:
    - egyfelől családon belüli, vagy **rokoni örökbefogadást**,
    - másfelől **idegen gyermekre irányuló örökbefogadást**.
  - 3.4. Aszerint, hogy a vér szerinti szülő(k) és az örökbefogadó szülő(k) **ismerik-e** egymást, vagy sem, illetve **van-e közöttük kapcsolat** megkülönböztetünk **nyílt és titkos örökbefogadást**.
  - 3.5. **Állampolgárság** szerint megkülönböztetjük a:
    - magyar állampolgárságú gyermek **magyar, illetve külföldi állampolgár** által történő örökbefogadását,
    - illetve magyar, vagy külföldi állampolgárságú gyermek magyar állampolgár által történő örökbefogadását.

II. Az örökbefogadás általános feltételei

II.1. Az örökbefogadás létrejöttéhez hatályos jogunk **több előfeltétel** meglétét kívánja meg. Ezeknek a feltételeknek részben az **örökbefogadó**, részben az **örökbefogadott** oldalán kell fennállniuk, részben **rajtuk kívül álló** körülményekben vannak. Ezek a feltételek az örökbefogadási eljárásban konkrét kizáró okként szerepelnek. A hiányzó feltételek esetén az örökbefogadás engedélyezése iránti kérelmet el kell utasítani.

A feltételek teljesítése kiskorú gyermek érdekében történik. Célja, hogy az örökbefogadott családi nevelése megvalósuljon. **Az örökbefogadás elsősorban a kiskorú gyermek érdekeit kell, hogy szolgálja.**

II.2. Feltételek az örökbefogadó oldalán. A Ptk. 4:121.§.(1). bekezdése az örökbefogadó oldaláról **több együttes** feltételt határoz meg.

Örökbefogadó csak az lehet aki:

- teljesen cselekvőképes,
- nagykorú személy,
- 25. életévét betöltött személy
- a külön jogszabályban (29/2003. (V.20.) ESZCSM. r.) meghatározott, örökbefogadás előtti tanácsadáson és felkészítő tanfolyamon eredménnyel részt vett,
- és személyisége, valamint körülményei alapján –a gyámhivatal örökbefogadás előtti eljárása során hozott határozata értelmében- alkalmas a gyermek örökbefogadására,
- továbbá a gyermeknél legalább 16, legfeljebb 45 évvel idősebb

A rokoni, illetve a házastársi örökbefogadás esetén a korkülönbségtől, illetve a felkészítő tanfolyam elvégzéséről el kell tekinteni.

Nem fogadhat örökbe az, aki a szülői felügyelet megszüntetését vagy a közügyektől való eltiltást kimondó jogerős bírósági ítélet hatálya alatt áll, és az, akinek gyermekét nevelésbe vették.

Az örökbefogadást a **gyámhivatal engedélyezi**. A hiányzó feltételek esetén az örökbefogadás engedélyezése iránti kérelmet a gyámhivatal **elutasítja**. A törvény által előírt, az örökbefogadást kizáró feltételek mellett még számos olyan feltétel van, amelyeket a gyermekek érdekében figyelembe kell venni. Ezeket az alkalmasság megállapításánál tárgyaljuk.

II.3. Feltételek az örökbefogadott oldalán

A Ptk. 4:119.§.(2). bek. az örökbefogadott oldalán csak egy kizáró feltételt határoz meg, hogy

- örökbe fogadni csak **kiskorú (18 év alatti) személyt** lehet.

A Ptk. A kiskorúságon kívül ugyan más kizáró feltételt nem állapít meg, azonban az örökbefogadási kérelem elbírálása során a gyámhivatalnak vizsgálnia kell a **gyermek**

személyiségével kapcsolatos körülményeket, **egészségi állapotát**, valamint a **fejlődését befolyásoló betegségeit**.

Az örökbefogadás céljából következik, hogy az örökbefogadás elsősorban olyan kiskorúak családi nevelését biztosítja:

- akiknek szülei **nem élnek**, vagy akiket
- szüleik megfelelően **nevelni nem képesek**.

A kiskorú gyermeket örökbeadni csak akkor lehet, ha:

- a szülők az örökbeadáshoz **hozzájárultak**, az örökbefogadáshoz a házasságban élő örökbefogadó házastársa is hozzájárult (Ptk. 4:125.§. (1) – (4). bek.) és a vérszeinti szülők hozzájáruló nyilatkozatukat a gyermek hathetes korának betöltéséig nem vonták vissza (Ptk. 4: 125.§. (2). bek.) (**nyílt örökbefogadás**),
- a szülő úgy adta meg az örökbefogadáshoz **hozzájáruló nyilatkozatát**, hogy az örökbefogadó személyét és személyi adatait nem ismeri és hozzájáruló nyilatkozatát a gyermek hathetes korának betöltéséig nem vonta vissza (Ptk. 4: 126.§. (1). bek. **titkos örökbefogadás**),
- a szülő a gyermeket annak érdekében, hogy más nevelje fel – személyazonosságának feltárása nélkül – az egészségügyi intézmény erre kijelölt helyén (**inkubátorban**) **helyezi el** és a gyermekért hat hétig nem jelentkezik (Ptk.. 4:127.§ (1) bek. e., **titkos örökbefogadás**),
- a gyámhivatal a nevelésbe vett gyermeket **örökbefogadhatónak nyilvánítja** (Ptk.. 4:127.§. (1). bek. b. (**titkos örökbefogadás**).

Örökbefogadás szülői hozzájárulás nélkül:

Nincs szükség az örökbefogadáshoz annak a szülőnek a hozzájárulására,

- aki a szülői felügyeletet megszüntető jogerős bírósági ítélet hatálya alatt áll;
- akinek nevelésbe vett gyermekét a gyámhatóság örökbefogadhatónak nyilvánította;
- aki nem kiskorúság miatt cselekvőképtelen;
- akinek személye ismeretlen, vagy aki ismeretlen helyen tartózkodik, és a felkutatására tett intézkedések nem vezettek eredményre; vagy
- aki gyermekét annak érdekében, hogy más nevelje fel - személyazonosságának feltárása nélkül egészségügyi intézmény által arra kijelölt helyen hagyja és hat héten belül a gyermekért nem jelentkezik.

II.4. Egyéb körülmények és feltételek: Az örökbefogadást a Ptk.-ban és a Gyvt.-ben meghatározott feltételek teljesítése **esetében sem lehet engedélyezni:**

- ha a kiskorú **érdekeivel** ellentétben áll,
- ha a **közérdeket** egyébként sérti,
- ha a felek, akár az eljárásban egyéb módon közreműködő személyek, vagy szervezetek részére **haszonszerzéssel jár** (Ptk.. 4: 130.§.

A Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat véleménye, javaslatai kialakításánál az örökbefogadási eljárás egész folyamatában az II.1-4. pontokban foglaltakra figyelemmel kell lennie.

III. A Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat (FMGYK és TGYSZ) örökbefogadással kapcsolatos általános feladatai

III.1. A gyermekvédelmi szakszolgáltatás feladata - a gyermek külön jogszabály szerinti titkos vagy nyílt örökbefogadásának előkészítése, a nevelésbe vett gyermek örökbefogadhatóvá nyilvánításának és örökbefogadásának előkészítése, nyílt örökbefogadás esetében a vér szerinti szülő és az örökbe fogadni szándékozó személy kapcsolatfelvételének előkészítése érdekében (Gyvt. 62 §).

a) **nyilvántartás vezetése** a gyámhatóság határozata alapján örökbefogadhatónak nyilvánított, illetve a más okból örökbefogadható nevelésbe vett gyermekről, valamint a szülő, az egészségügyi szolgáltatást nyújtó szerv vagy személy, a gyermekjóléti szolgálat, családvédelemmel foglalkozó más szerv bejelentése alapján az **örökbefogadható gyermekről,**

b) az **örökbe fogadni szándékozó személy tájékoztatása az örökbefogadás feltételeiről,** így különösen az örökbefogadás előtti tanácsadásról és felkészítő tanfolyamról,

c) az örökbe fogadni szándékozó **körülményeinek, egészségügyi és lélektani alkalmasságának vizsgálata** az örökbefogadást szabályozó jogszabályokban rögzített szakmai követelmények figyelembevételével és róla - a gyámhatóság határozata alapján - **nyilvántartás vezetése,**

d.) az egységes örökbefogadási nyilvántartás vezetése.

e) gondoskodik az örökbefogadás előtti tanácsadás és örökbefogadói tanfolyam, valamint az örökbefogadás utáni segítséget nyújtó szolgáltatások megszervezéséről, továbbá

f) a nemzetközi örökbefogadási ügyekben eljáró központi hatóság megkeresésére külföldi állampolgárságú gyermek örökbefogadását követően jelentést készít az örökbefogadás helyzetéről,

g) figyelemmel kíséri az örökbe fogadni szándékozó személyhez kötelező gondozásba kihelyezett gyermek beilleszkedését, ellátását, gondozását és tapasztalatairól írásban tájékoztatja a gyámhatóságot.

A gyermekvédelmi szakszolgáltatás a **titkos örökbefogadás előkészítése** érdekében

a) a megyei gyermekvédelmi szakértői bizottság 82. § (5) bekezdése szerinti véleménye figyelembevételével - kiválasztja a gyermek számára a legmegfelelőbb, érvényes alkalmassági határozattal rendelkező örökbefogadó szülőt,

b) felkészíti a gyermeket, a gyermek gondozási helyét és az örökbe fogadni szándékozó személyt az örökbefogadásra,

c) segíti a szülő-gyermek kapcsolat kialakulását, ennek érdekében javaslatot tesz a gyermek örökbefogadó szülőhöz történő kötelező gondozásba történő kihelyezésére és figyelemmel kíséri azt,

d) javaslatot tesz az örökbefogadás engedélyezésére.

A Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat a **nyílt örökbefogadás elősegítése érdekében** a válsághelyzetben lévő várandós anya segítése céljából, valamint a gyermeket örökbe adni szándékozó vér szerinti szülő kérelmére, szándékának megfelelően - a nyílt örökbefogadások előmozdítása érdekében szolgáltatást nyújt. A szolgáltatást igénybe vevővel megállapodást kell kötni.

A Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat megállapodást köt azzal a vér szerinti szülővel és örökbe fogadni szándékozó személlyel, akik **a megállapodás megkötése előtt már ismerik egymást és együtt kérik a nyílt örökbefogadást elősegítő szolgáltatást.**

Ha a Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat annak megkötését követően az örökbefogadást kizáró ok fennállásáról szerez tudomást,- tudomására jut, hogy az örökbefogadás akár a felek, akár más közreműködő személyek számára haszonszerzéssel jár- öt napon belül írásban értesíti az örökbefogadásra való alkalmasságot megállapító, valamint az örökbefogadás engedélyezésére illetékes gyámhatóságot.

Az örökbefogadás utánkövetésével kapcsolatos feladatok

A Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat a **gyámhatóság határozata alapján** az általa előkészített és - az örökbefogadó szülő kérelmére - a közhasznú szervezet által előkészített, jogerősen lezárult örökbefogadást utánköveti, és a Magyarországon élő, magyar vagy külföldi állampolgárságú örökbe fogadó szülő és örökbe fogadott gyermek számára az örökbefogadás utánkövetése keretében szolgáltatást nyújtja.

Az örökbefogadást a Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat a **gyámhatóság által meghatározott időpontig, de legfeljebb öt évig követi után.**

*Az örökbefogadás utánkövetésére **első alkalommal az örökbefogadás engedélyezésének jogerőre emelkedését követő hat hónapon belül, azt követően pedig - a rokoni, házastársi örökbefogadás kivételével - az örökbefogadás engedélyezésének jogerőre emelkedését követő másfél év múlva kerül sor.** Az örökbe fogadó szülő kérelmére a területi gyermekvédelmi szakszolgálat további **öt évig biztosíthatja az örökbefogadás utánkövetését.***

A Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat **feladata** az örökbefogadás utánkövetése keretében

- a gyermek örökbefogadó családjába és új környezetébe történő beilleszkedésének figyelemmel kísérése, és
- a gyermek örökbefogadó családjában történő nevelésének személyes tanácsadással történő segítése.

A Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat az **utánkövetés megtörténtéről és annak tapasztalatairól tájékoztatja az örökbefogadást engedélyező gyámhatóságot.**

A Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat az örökbe fogadni szándékozó személyek, az örökbefogadó családok és az örökbefogadottak számára klubot, segítő csoportot működtethet.

A Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat a vér szerinti szülő számára, annak kérelmére az örökbefogadást követően segítséget nyújt.

Az örökbefogadással kapcsolatos hatósági döntések előkészítése, javaslatok előkészítése:

- javaslat örökbe fogadni szándékozók alkalmasságára vagy alkalmatlanságára, az alkalmasság meghosszabbítására,
- javaslat az örökbefogadási alkalmassági határozat felülvizsgálatára
- javaslat a hivatalból történő örökbefogadhatónak nyilvánításra,
- javaslat szülői felügyeleti jog megszüntetésére,
- javaslat leendő örökbefogadó szülőnél ideiglenes hatályú elhelyezésre,
- javaslat örökbefogadási céllal gondozásba történő kihelyezésre,
- javaslat az örökbefogadás engedélyezésére.
- igazolás kiállítása a krízistanácsadásról
- utánkövetési jelentés készítése

A Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat további feladata az örökbefogadással kapcsolatos **beszámolók** elkészítése, az örökbefogadási ügyek tapasztalatainak **elemzése, szakmai tanácsadás,** és a továbbfejlesztésre, jogalkotásra **javaslatok elkészítése.**

A Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat mint a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás feladatait is ellátó integrált intézmény hatásköre a fentiekre figyelemmel a Gyvt. és végrehajtási rendeleteiben megfogalmazott feladatok elvégzésére, az örökbefogadási ügyek **döntés előtti szakmai előkészítésére** terjed ki. A szakmai előkészítés az illetékes **járási gyámhivatal, mint hatóság megalapozott döntését szolgálja.** A Gyermekvédelmi Központnak örökbefogadási ügyekben a vonatkozó hatályos jogszabályok, a szakmai követelmények, a jogerős bírósági ítéletek és az illetékes gyámhivatal döntései jogerős határozatai figyelembevételével kell eljárnia.

III.2. Örökbefogadási ügyek intézése.

Az örökbefogadási ügyek intézése a jelen Szabályzatban foglaltak szerint - a jogszabályi változásokra tekintettel - a Gyermekvédelmi Központ szakmai programjában, SZMSZ-ben, Ügyirat kezelési Szabályzatában és az egyéni munkaköri leírásokban foglaltakra figyelemmel történik.

Az örökbefogadási ügyeket gyorsan, szakszerűen, törvényesen, a gyermek mindenképp felett álló érdekére figyelemmel és a gyermek sorsáért érzett felelősség alapján kell intézni!

Az örökbefogadási ügyek intézésének elősegítése a Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat valamennyi munkatársának feladata. Az ügyek intézése során **alapelv,** hogy nem az örökbefogadó szülőnek keresünk gyermeket, hanem a gyermek családi nevelkedése érdekében, a gyermek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését biztosító, a **gyermeknek megfelelő örökbefogadó szülőt javasolunk.**

Az örökbefogadási ügyek eljárási szabályaira:

- a 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyv, A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997 évi XXXI. tv. (Gyvt.) és A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet, valamint a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet,
- A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény
- az örökbefogadási ügyek intézését, az egységes ÖFR rendszerben kell dokumentálni (1997.XXXI. tv. 135§ ,. 135/A, 135/B§, 136.§.)

Az örökbefogadási ügyek intézését az **intézmény vezetőjének közvetlen felügyelete mellett az általános igazgatóhelyettes irányításával a munkát a csoportvezető tanácsadó koordinálja.**

Az örökbefogadási ügyek intézésére és szakmai összehangolódására a Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területei Gyermekvédelmi Szakszolgálaton belül **örökbefogadási szakmai team működik.**

A szakmai team tagjai:

- Megyei Szakértői Bizottság képviselője
- Örökbefogadás Csoport tagjai
- Alkalmassági vizsgálatokat végző pszichológus
- Nevelőszülői Hálózat Vezetője
- Gyermekvédelmi gyám

A szakmai team feladata: az örökbefogadási ügyek intézményen belüli összehangolása, az örökbefogadási ügyek áttekintése, a gyermek érdekében szükséges feladatok, intézkedések meghatározása, javaslatok kialakítása, egységes szemlélet és szakmai gyakorlat elősegítése.

A szakmai team: szükség szerint, de legalább **évente négy alkalommal ülésezik.** A teamet az örökbefogadási tanácsadó hívja össze, és üléseit vezeti. A folyamatos ügyeket az örökbefogadási tanácsadók ismertetik, ill. terjeszti elő. A szakmai team a Központ javaslatait megelőzően konszenzussal alakítja ki álláspontját.

A szakmai team üléseiről **emlékeztető** készül. Az emlékeztetőt a Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalnak - tájékoztatás végett - meg kell küldeni. Az emlékeztetőt az örökbefogadási tanácsadó állítja össze.

III.3. A Járási gyámhivatal feladat –és hatásköre (örökbefogadási eljárások során)

Az örökbefogadással kapcsolatos elsőfokú hatósági döntéseket a járási gyámhivatal hozza.

Ha a Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területei Gyermekvédelmi Szakszolgálat az örökbe fogadni szándékozó személy örökbefogadásra való alkalmasságának megállapítására tesz javaslatot, a **javaslatban** ki kell térnie arra, hogy az örökbe fogadni szándékozó személy:

- a) milyen életkorú gyermek,
- b) egészséges, illetve egészségileg milyen mértékben károsodott (sérült vagy fogyatékos) gyermek,
- c) egy gyermek vagy testvérek, valamint testvérek esetén hány gyermek

örökbefogadására alkalmas.

A gyámhivatal:

- a) Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat által megküldött dokumentumok,
- b) a jövedelmi viszonyra vonatkozó igazolás,
- c) az örökbe fogadni szándékozó személy és házastársa meghallgatása, valamint
- d) szükség szerint környezettanulmány és egyéb bizonyítékok alapján dönt.

Ha a Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat az örökbe fogadni szándékozó személy örökbefogadásra való **alkalmatlanságának megállapítására** tett javaslatot, a gyámhivatal

- a) a gyermekvédelmi szakszolgálat által megküldött dokumentumok,
- b) a jövedelmi viszonyra vonatkozó igazolás,
- c) az örökbe fogadni szándékozó személy és házastársa meghallgatása,
- d) szükség szerint környezettanulmány, az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzék gyermekek, illetve a gyámhatósági eljárásban érintett személyek személyiségvizsgálata szakterületén szakértői tevékenységet végző és pszichológus végzettségű szakértő véleménye, valamint egyéb bizonyítékok alapján dönt.

Alkalmatlanság megállapítása esetén új eljárás a határozat jogerőre emelkedésétől számított 1 éven belül nem indítható.

A gyámhivatalnak az örökbefogadásra való **alkalmasságot megállapító határozata** annak jogerőre emelkedésétől számított **három évig hatályos**. Ha három éven belül az örökbefogadási eljárás jogerősen befejeződik, a határozat az örökbefogadás tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedésének napjával hatályát veszti.

A határozat **1 évvel meghosszabbítható**, amennyiben három éven belül nem kerül sor örökbefogadásra és azok a körülmények, amelyekre tekintettel az alkalmasságot megállapították, nem változtak. Ha a hatályvesztéskor folyamatban van az örökbefogadási eljárás, annak jogerős befejezéséig a határozat hatálya meghosszabbodik.

Ha az örökbe fogadni szándékozó személy testvérek örökbefogadására való alkalmasságát megállapították, és a hatályvesztést megelőzően a testvér is örökbe fogadhatóvá válik, a határozat hatálya meghosszabbodik a testvér örökbefogadási eljárásának jogerős befejezéséig.

Új eljárás kezdeményezése:

Ha a **meghosszabbított hatály lejártáig sem került sor örökbefogadásra**, az örökbefogadás előtti eljárást - az örökbefogadás előtti tanácsadáson és felkészítő tanfolyamon

való részvétel kivételével - az örökbe fogadni szándékozó személy kérelmére **meg kell ismételni**.

Felülvizsgálati eljárás:

A gyámhivatal az örökbefogadó alkalmasságát haladéktalanul **felülvizsgálja**, amennyiben az örökbefogadó életkörülményeiben jelentős változás áll be. Lakóhelyváltozás esetén a felülvizsgálatot az örökbefogadni szándékozó személy új lakóhelye szerint illetékes gyámhivatal végzi.

A Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területei Gyermekvédelmi Szakszolgálat véleményének kialakítása érdekében

a) ha a **családi állapotban, személyi és életkörülményekben**, valamint az örökbe fogadandó **gyermekre vonatkozó elképzelésekben következnek be változás**, az örökbe fogadni szándékozó személyt **ismételt alkalmassági vizsgálaton való megjelenésre hívja fel**,

b) **lakóhelyváltozás** esetén beszerzi a korábbi lakóhely szerinti gyermekvédelmi szakszolgálatnál kezelt iratokat és **környezettanulmányt** készít.

Ha a gyámhivatal az **alkalmasságot fenntartja**, az **alkalmasságról szóló eredeti határozat hatálya nem változik**.

A kijelölt gyámhivatal az örökbefogadással kapcsolatban:

- a) **dönt** a gyermeket örökbe fogadni szándékozó **alkalmasságáról** és kérelemre **elrendeli** az örökbefogadásra alkalmas személyek **nyilvántartásba való felvételét, felülvizsgálat** esetén dönt az **alkalmasság fenntartásáról**,
- b) **dönt** a gyermek **örökbefogadhatónak nyilvánításáról**,
- c) **elbírálja és jóváhagyja** a szülőnek azon jognyilatkozatát, amelyben hozzájárul gyermeke **ismeretlen személy általi örökbefogadásához**,
- d) **dönt** a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezéséről, gondozásba **kihelyezéséről**,
- e) **dönt** az örökbefogadás **engedélyezéséről, külföldi örökbefogadók általi örökbefogadás** esetén **jóváhagyja az örökbefogadást**,
- f) **dönt** a felek közös kérelme alapján az **örökbefogadás felbontásáról**,
- g) kérelemre **felvilágosítást adhat** a **vérszerinti szülő** adatairól. (331/2006. Korm. rendelet.)
- h.) elrendeli az **utánkövetést**

IV. Örökbefogadási ügyek és eljárások előkészítése

1. Az örökbefogadhatónak nyilvánítás előkészítése.

(Ptk. 4:128. §. (1)-(2). bek. a),b),c),; a Gyvt. 62.§. Gyer. 37.§. és a 15/1998. (IV.30.) NM. r. 151.§.(2).bek.)

Az örökbefogadhatónak nyilvánítás (Gyer)

Az örökbefogadhatónak nyilvánítás iránti gyámhivatali eljárás célja a nevelésbe vett gyermek örökbefogadásának elősegítése, ha a gyermek életkora, egészségi állapota és egyéb körülményei alapján örökbefogadására - a gyermekvédelmi szakszolgálat és az országos örökbefogadási nyilvántartás adatai és tájékoztatása alapján - reális esély van.

Az örökbefogadhatónak nyilvánítás iránti eljárás a nevelésbe vett gyermek **gyermekvédelmi gyámjának kérelmére** vagy **hivatalból indul**.

A hivatalból induló eljárást a gyermekvédelmi szakszolgálat, a gyermeket gondozó intézmény vagy a gyermekjogi képviselő is kezdeményezheti.

Eljárás menete:

A gyermek nevelésbe vétele ügyében eljárni illetékes gyámhivatal a hivatalból indítandó örökbefogadhatóvá nyilvánítás iránti eljárás szükségességét - az iratok egyidejű megküldésével - jelzi az örökbefogadhatóvá nyilvánítás iránti eljárás lefolytatására illetékes gyámhivatalnak.

Az örökbefogadhatóvá nyilvánítás iránti eljárás lefolytatására illetékes gyámhivatal döntését közli: a szülővel, a gyermekvédelmi gyámmal, a gyermekvédelmi szakszolgálattal, a gyermeket gondozó intézménnyel, a gyermek nevelésbe vétele ügyében eljárni illetékes gyámhivatallal és - ha az eljárás az ő kérelmére indult - a gyermekjogi képviselővel.

Az örökbefogadhatónak nyilvánítás **kérdésében a megyeszékhelyen működő járási gyámhivatal** - ha a szülői felügyeleti jog megszüntetése érdekében pert nem kezdeményez - soron kívül jár el.

Ha az örökbefogadhatónak nyilvánítás **indoka az**, hogy

a) a szülő gyermekével önhibájából nem tart kapcsolatot és életvitelén, körülményein a nevelésbe vétel megszüntetése érdekében nem változtat, vagy a szülő fél éven át gyermekével semmilyen formában nem tart kapcsolatot, a kijelölt gyámhivatal meghallgatja a szülőt, a gyermek gyermekvédelmi gyámját, valamint a gyermek gondozását ellátó nevelőszülőt és környezettanulmányt készít;

b) a szülő lakó- vagy tartózkodási helyét az új lakó- vagy tartózkodási helye megjelölése nélkül megváltoztatta, a kijelölt gyámhivatal intézkedik a lakó- vagy tartózkodási hely felkutatása iránt,

illetve meghallgatja a gyermek gyermekvédelmi gyámját, valamint a gyermek gondozását ellátó nevelőszülőt.

A kijelölt gyámhivatal az **örökbefogadhatónak nyilvánítás előtt köteles kikérni**, ha az eljárás:

a) **hivatalból indul**, ideértve a gyermekjogi képviselő kezdeményezése alapján hivatalból indult eljárást is:

- a szülő lakó- vagy tartózkodási helye (utolsó ismert lakó- vagy tartózkodási helye) szerinti gyermekjóléti szolgálat véleményét a gyermek szüleinek életkörülményeiről, a családgondozás tapasztalatairól, a szülő-gyermek kapcsolat alakulásáról, a szülő számára a kapcsolattartással összefüggésben nyújtott önkormányzati támogatásokról,

- a gyermekvédelmi szakszolgálat véleményét a gyermek elhelyezési tervében foglaltak teljesítéséről,

- a gyermek gyermekvédelmi gyámjának, a gyermeket gondozó intézménynek, illetve - ha a gyermek nevelőszülőnél nevelkedik - a nevelőszülői hálózat működtetőjének véleményét a szülő-gyermek kapcsolat alakulásáról, valamint arról, ha a kapcsolattartás a gyámhivatal határozatában szabályozottól jelentősen eltérően valósult meg;

b) a **gyermekvédelmi szakszolgálat kezdeményezésére hivatalból indul**;

- a szülő lakó- vagy tartózkodási helye (utolsó ismert lakó- vagy tartózkodási helye) szerinti gyermekjóléti szolgálat véleményét a gyermek szüleinek életkörülményeiről, a családgondozás tapasztalatairól, a szülő-gyermek kapcsolat alakulásáról, a szülő számára a kapcsolattartással összefüggésben nyújtott önkormányzati támogatásokról,

- a gyermek gyermekvédelmi gyámjának, a gyermeket gondozó intézménynek, illetve - ha a gyermek nevelőszülőnél nevelkedik - a nevelőszülői hálózat működtetőjének véleményét a szülő-gyermek kapcsolat alakulásáról, valamint arról, ha a kapcsolattartás a gyámhivatal határozatában szabályozottól jelentősen eltérően valósult meg;

c) a **gyermekotthon** vagy a **nevelőszülői hálózat működtetőjének kezdeményezésére** hivatalból indul,

- a szülő lakó- vagy tartózkodási helye (utolsó ismert lakó- vagy tartózkodási helye) szerinti gyermekjóléti szolgálat véleményét a gyermek szüleinek életkörülményeiről, a családgondozás tapasztalatairól, a szülő-gyermek kapcsolat alakulásáról, a szülő számára a kapcsolattartással összefüggésben nyújtott önkormányzati támogatásokról,

- a gyermekvédelmi szakszolgálat véleményét a gyermek elhelyezési tervében foglaltak teljesítéséről,

- továbbá a gyermek gyermekvédelmi gyámjának - a szülő-gyermek kapcsolat alakulását tartalmazó - véleményét;

d) a gyermek **gyermekvédelmi gyámjának kérelmére** indul:

- a szülő lakó- vagy tartózkodási helye (utolsó ismert lakó- vagy tartózkodási helye) szerinti gyermekjóléti szolgálat véleményét a gyermek szüleinek életkörülményeiről, a családgondozás tapasztalatairól, a szülő-gyermek kapcsolat alakulásáról, a szülő számára a kapcsolattartással összefüggésben nyújtott önkormányzati támogatásokról,

- a gyermekvédelmi szakszolgálat véleményét a gyermek elhelyezési tervében foglaltak teljesítéséről,

- a nevelőszülői hálózat működtetőjének véleményét a szülő-gyermek kapcsolat alakulásáról.

A kijelölt gyámhivatal az örökbefogadhatóvá nyilvánítással egyidejűleg a **gyermek érdekében a szülő kapcsolattartási jogát korlátozhatja, illetve szüneteltetheti.**

Amennyiben az örökbefogadhatónak nyilvánított nevelésbe vett **gyermek örökbefogadásának előkészítése vagy örökbefogadásának engedélyezésére irányuló eljárás során telik le a szülő kapcsolattartási jogának szünetelésére megállapított időtartam, a kijelölt gyámhivatal jogosult a szülő kapcsolattartási jogát az örökbefogadási eljárás jogerős befejezéséig tovább szüneteltetni.**

A **javaslatban** arra is ki kell térni, hogy a szakszolgálat által vezetett nyilvántartásban szerepel-e olyan örökbe fogadni szándékozó személy, aki a gyermeket örökbe fogadná.

Ha a szakszolgálat nyilvántartásában nem szerepel a gyermek számára alkalmasnak látszó örökbe fogadni szándékozó személy, a szakszolgálat megkeresi az országos örökbefogadási nyilvántartást vezető szervet. Az országos örökbefogadási nyilvántartást vezető szerv a nemzetközi örökbefogadási ügyekben eljáró központi hatóság bevonásával megvizsgálja, hogy az országos örökbefogadási nyilvántartásban, illetve a központi hatóság által vezetett nyilvántartásban szerepel-e a gyermek számára megfelelőnek látszó örökbe fogadni szándékozó személy és vizsgálatának eredményéről tájékoztatja a szakszolgálatot.

A szakszolgálat az országos örökbefogadási nyilvántartást vezető szerv megkeresésének eredményéről a javaslatában tájékoztatja a gyámhivatalt.

Örökbefogadhatónak nyilvánítani csak gyermekvédelmi gondoskodás alatt levő **nevelésbe vett** gyermeket lehet.

A gyermek örökbefogadhatóvá nyilvánításának feltételei:

- ha a szülő gyermekével önhibájából egy éve **nem tart rendszeres kapcsolatot**, életvitelén, körülményein nem változtat és emiatt az átmeneti nevelés nem szüntethető meg. Az örökbefogadhatónak nyilvánítás szempontjából **nem tekinthető rendszeres kapcsolattartásnak** a levélírás, telefonhívás, illetve csomagküldés, továbbá az évenkénti egy – két látogatás. (Gyvt. 34.§.(7).bek.)

- ha a szülő **ismeretlen helyen tartózkodik** lakó és tartózkodási helyét az új lakó –és tartózkodási helye hátrahagyása nélkül megváltoztatja, melynek felderítésére irányuló intézkedések **fél éven belül nem vezetnek eredményre**, vagy
- a szülő **fél éven át a gyermekével semmilyen** formában nem tart kapcsolatot (Ptk. 4:127.§.(1) bek. d.)

A gyámhivatal határozatában szabályozottól jelentősen eltér a kapcsolattartás, ha az örökbe fogadhatóvá nyilvánítás során vizsgált időszakban a kapcsolattartásra jogosult szülő önhibájából

- **több alkalommal két hónapnál** hosszabb ideig nem látogatja meg a gyermeket,
- kapcsolattartási jogát **nem** a gyámhivatal határozatában **előírt helyszínen és időpontban** gyakorolja, illetve
- a kapcsolattartási jogát a **gyermeket veszélyeztető módon** gyakorolja

Az örökbefogadhatóvá nyilvánítás szempontjából nem tekinthető rendszeres kapcsolattartásnak a **levélírás, a telefonhívás, a csomagküldés** és a gyámhivatal határozatában szabályozottól **jelentősen eltérő évenkénti egy-két látogatás.**

Az örökbefogadhatónak nyilvánítás **kezdeményezését írásban dokumentálni kell.** A kezdeményezésnek tartalmaznia kell a szükséges tényeket és adatokat.

Az **Örökbefogadási Csoport a hivatalból indult kezdeményezések esetében megvizsgálja,** hogy a hatályos jogszabályok alapján az általános és kizáró feltételek figyelembevételével a Gyermekvédelmi Központ javaslatot tehet-e a gyermek örökbefogadhatóvá nyilvánítására és tájékoztatja az örökbefogadási **teamet** álláspontjáról és a várható javaslatról, a folyamatban levő örökbefogadhatóvá nyilvánítási ügyekről.

A **Örökbefogadási Csoport beszerzi** a Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területei Gyermekvédelmi Szakszolgálat javaslatához a gyermekjóléti szolgálat véleményét a gyermek szüleinek életkörülményeiről, a családgondozás tapasztalatairól, a szülő –gyermek kapcsolat alakulásáról, a szülő számára a kapcsolattartással összefüggésben nyújtott önkormányzati támogatásokról, Ha a gyámhivatal szülői felügyeleti jog megszüntetése érdekében pert nem kezdeményez az örökbefogadhatóvá nyilvánítás kérdésében **sonon kívül jár el** (Gyer. 37.§.(2).bek.).

A gyámhatóság a nevelésbe vett gyermeket legfeljebb 2 évre örökbefogadhatóvá nyilvánítja. (Ptk. 4:124 § (1)).

A gyámhivatal az **örökbefogadhatóvá nyilvánítással** egyidejűleg a gyermek érdekében a szülő **kapcsolattartási jogát korlátozhatja,** illetve szüneteltetheti, amely maximum hat hónap, illetve különösen súlyos visszaélés esetén 1 év lehet. A kapcsolattartás szüneteltetése alatt a GYK-nak intézkedéseket kell tenni a **gyermek örökbeadására.**

Az örökbeadhatónak nyilvánított gyermekekről a külön jogszabályban (Gyvt. 135 §) foglaltak alapján **nyilvántartást kell vezetni.**

A GYK folyamatosan továbbítja az egységes ÖFR rendszerbe a gyermek adatait és a szükséges iratokat.

2. Az örökbefogadás előtti eljárás előkészítése. Az örökbefogadó alkalmasságának megállapítása.

(Ptk. 4:122.§.(1) – (2). bek. Gyvt: 62.§, Gyer: 38-39/A.§. ,15/1998 (IV.30.) NM. r. 145.§-146.§, 29/2003 (V.20.) ESZCSM.r.)

2.1. Az örökbefogadás előtti eljárás lefolytatásának **célja** annak megállapítása, hogy az örökbefogadó személyisége és körülményei alapján **alkalmas-e** gyermek örökbefogadására.

2.2. Az örökbefogadás előtti eljárást a Magyarország területén szokásos tartózkodási hellyel rendelkező örökbe fogadni szándékozó személy kérelmére a lakóhelye, tartózkodási helye szerint illetékes gyermekvédelmi szakszolgálat készíti elő. Ha az örökbefogadni szándékozó házaspár különböző gyermekvédelmi szakszolgálatok illetékességi területén rendelkezik lakóhellyel, az örökbefogadás előtti eljárás - egymás kölcsönös tájékoztatása mellett - bármelyik házaspár lakóhelye szerint illetékes gyermekvédelmi szakszolgálatnál lefolytatható.

2.3. A leendő örökbefogadni szándékozó szülők először a FMGYK és TGYSZ **Örökbefogadási Csoportjánál** terjesztik elő kérelmüket, ahol az örökbefogadási tanácsadó a kérelem előterjesztésével egyidejűleg, de legkésőbb 15 napon belül **szóban és írásban tájékoztatja** az örökbefogadni szándékozót az örökbefogadás feltételeiről és arról, hogy alkalmasságának megállapítása érdekében az általa meghatározott helyen és időben vizsgálaton, illetve tanácsadáson és felkészítő tanfolyamon kell megjelennie, valamint arról, hogy családi és lakáskörülményeiről a helyszínen győződik meg

A tájékoztatással egyidejűleg az ÖFR Rendszerben ki kell tölteni az örökbefogadás előtti eljárás lefolytatása **iránti kérelmet és nyilatkozatot** (Gyer. 38.§.(3). bek.), nyilatkozni kell a **tájékoztatás** megtörténtéről, a vizsgálatok lehetőségének biztosításáról.

2.4. A kérelmet be **kell iktatni** és **munkalappal kell** ellátni, majd a munkalapot a mellékletekkel ellátva szignálásra a FMGYK és TGYSZ általános igazgató helyettesének át kell adni. A GYK vezetője a kérelmet az **Örökbefogadási Csoportra** szignálja.

2.5. A kérelem örökbefogadással kapcsolatos ügynek minősül, ezért azt egyidejűleg a jelentkezés illetve a kérelem benyújtásának napjára tekintettel **előzetes nyilvántartásba kell venni**. Az örökbefogadó szülők nyilvántartásának vezetése az örökbefogadási tanácsadó feladata.

2.6. Az **Örökbefogadási Csoport** a szóbeli és írásbeli tájékoztatás, ÖFR Rendszerben való nyilvántartásba vétel, valamint a kitöltött nyilatkozatok alapján **megvizsgálja**, hogy a hatályos jogszabályok alapján (pl. Ptk.) **nincs-e olyan tiltó, korlátozó, vagy kizáró ok**, ami miatt az örökbefogadni szándékozó személye eleve nem alkalmas az örökbefogadásra (pl. cselekvőképtelen). Amennyiben **jogi akadály** nem merül fel az örökbefogadási eljárás

előkészítését el lehet kezdeni és erről a soron következő örökbefogadási teameket **tájékoztatni kell.**

2.7. Az alkalmasság megállapításához szükséges:

- a) az örökbefogadni szándékozó szülő személyi és családi jogállását **igazoló okiratok** (az illetékes gyámhivatal kéri be, amennyiben szükségesnek tartja)
- b) az örökbefogadni szándékozó személy egészségügyi, személyiség állapotára, örökbefogadási motivációjára és alkalmasságára vonatkozó **vizsgálaton alapuló szakvélemények,**
- c) az örökbefogadni szándékozó személy lakóhelyének felkeresése során, **helyszíni tájékozódás alapján a szociális –családi körülmények megállapítása** (környezettanulmány),
- d) 60 napon belül az örökbefogadók tájékoztatása a vizsgálati eredményekről.
- e) a **felkészítő tanfolyam** eredményes elvégzését igazoló okiratok (tanúsítvány).
- f) **örökbefogadási tanácsadón** való részvétel (jegyzőkönyv, s ez alapján kiállított igazolás)

2.8 Az örökbefogadás előtti eljárás lefolytatásához **szükséges iratok:**

- az örökbefogadó jövedelmi, vagyoni viszonyairól szóló igazolások,

2.9. Az alkalmasság megállapításához szükséges **szakvélemények:**

- **Háziorvosi igazolás.** Az örökbefogadási tanácsadó az örökbefogadni szándékozó személy **beleegyezésével felkéri annak háziorvosát** –szükség esetén szakorvosát annak megállapítására, hogy az örökbefogadni szándékozó személy egészségi állapotát tekintve **alkalmas-e** gyermek felnevelésére.
- **Pszichológiai vizsgálat.** Az örökbefogadni szándékozó személy **pszichikai alkalmassági vizsgálata során fel kell tártani,** hogy az örökbefogadási szándék motivációja, a család élethelyzete az örökbefogadni szándékozó személy életkora és személyisége, a gyermek nevelésével kapcsolatos elképzelése biztosítja-e a gyermek harmonikus fejlődését, nevelését.
- **Örökbefogadási tanácsadás.** A pszichológiai vizsgálatot elvégző pszichológus az örökbefogadó szülő(-k) részére örökbefogadási tanácsadást tart, az örökbefogadók felkészítő képzésének elvégzése után, hogy megalapozott döntést tudjon hozni arról, hogy személyisége alapján **alkalmas-e** az örökbefogadni szándékozó szülő az örökbefogadásra.

2.10. Környezettanulmány. Az örökbefogadási tanácsadó az örökbefogadni szándékozó személy lakóhelyének felkeresése során a helyszínen tájékozódik, hogy a lakókörnyezet, illetve a **családi és jövedelmi viszonyok, lakáskörülmények alkalmasak-e a gyermek örökbefogadására.** A helyszíni tájékozódás alapján az örökbefogadási tanácsadó környezettanulmányt készít, és javaslatot ad. Az örökbefogadási tanácsadó koordinálja a fenti vizsgálatokat, és ezek időpontjáról az ügyfeleket írásban értesíti.

- 2.11. Felkészítő tanfolyam.** Az örökbefogadó szülők alkalmasságának megállapításához szükséges felkészítő tanfolyamot, **örökbefogadási tanfolyamot** a FMGYK és TGYSZ a 29/2003 (V.20.) ESZCSM. r. alapján szervezi. Az örökbefogadói tanfolyam 21 órás, térítésköteles tanfolyam. A tanfolyam szervezésére az Örökbefogadási Csoport tesz javaslatot **külön szabályzat szerint.**
- 2.12.** Ha az örökbefogadni szándékozó személy alkalmassági vizsgálaton, illetve tanácsadáson és felkészítő tanfolyamon **nem jelent meg** és távolmaradását nem mentette ki, illetőleg a környezettanulmány elvégzését nem teszi lehetővé, **kérelmét visszavontnak kell tekinteni** és az eljárást meg kell szüntetni (Gyer. 38.§.(5).bek.. A kérelem visszavonásának tényét a kérelemre rá kell vezetni. Erről –a személyes adatokat tartalmazó okiratok egyidejű visszaküldésével- a kérelmét visszavonó személyt **tájékoztatni kell.**
- 2.13.** A feladatok végrehajtását úgy kell ütemezni, hogy a FMGYK és TGYSZ a kérelem benyújtásától számított **60 napon belül tájékoztatni** tudja az örökbe fogadni szándékozó személyt az alkalmassági vizsgálat eredményéről (orvosi igazolás, környezettanulmány, pszichológiai szakvélemény), a Gyermekvédelmi Központ javaslatáról. (Gyer. 38.§.(6).bek.)
- 2.14.** A **kérelmező tájékoztatása - pozitív alkalmassági javaslat esetén** - személyes megbeszélés keretében történik. Abban az esetben, ha valamelyik részvizsgálat (orvosi vizsgálat, környezettanulmány, pszichológiai vizsgálat) során alkalmatlan javaslat születik, az örökbe fogadni szándékozók szóbeli tájékoztatására kerül sor, melyen – az örökbefogadni szándékozó(ko)n kívül - részt vesz a vizsgálatot végző pszichológus, az örökbefogadási tanácsadó. A tájékoztatást követően az örökbe fogadni szándékozók nyilatkoznak, hogy az örökbe fogadás előtti eljárás lefolytatására vonatkozó kérelmüket visszavonják-e, vagy kéri irataik megküldését az illetékes gyámhivatalhoz.
- 2.15.** Az örökbefogadásra alkalmas szülőkről, az örökbefogadó szülő tanúsítvánnyal rendelkezőkről a soron következő **örökbefogadási teamet** tájékoztatni kell.
- 2.16.** Amennyiben az ügyfél a vizsgálat eredményét megismerte és rendelkezik örökbefogadási tanácsadást és örökbefogadói tanfolyam elvégzését igazoló iratokkal, a Gyermekvédelmi Központ – a szükséges mellékletekkel ellátva - **megküldi javaslatát** az örökbefogadni szándékozó lakhelye szerinti **illetékes gyámhivatalnak** és erről az örökbe fogadni szándékozó személyt egyidejűleg **értesíti, ÖFR rendszeren keresztül.**
- A szakszolgáltatnak a javaslatban ki kell térnie arra, hogy az örökbe fogadni szándékozó személy**
- a) milyen életkorú gyermek,
  - b) egészséges, illetve egészségileg milyen mértékben károsodott (sérült vagy fogyatékos) gyermek,

c) egy gyermek vagy testvérek, valamint testvérek esetén hány gyermek örökbefogadására alkalmas.

2.17. Ha a Gyámhivatal **alkalmatlanságot** állapít meg, új eljárás a határozat jogerőre emelkedésétől számított 1 éven belül nem indítható (Gyer. 39.§.(5).bek.)

2.18. Alkalmasság megállapítása esetén a Gyámhivatal jogerős határozata alapján:

a Gyermekvédelmi Központ az **ÖFR rendszeren keresztül** felveszi az örökbe fogadni szándékozó személyt a **nyilvántartásba** és kitölti a XIII/D. számú adatlapot .

Kérelme alapján továbbítja **az adatokat** az örökbefogadni szándékozó személyek **országos nyilvántartása** felé. A nyilvántartásba vételről az örökbefogadni szándékozó személyt **értesíti**.

- az örökbe fogadni szándékozókat az alkalmasságot megállapító gyámhivatali határozat kézhezvételekor az **örökbefogadási szándék bejelentésének napjával** kell az örökbefogadásra várakozók sorrendjébe besorolni

2.19. A Gyámhivatal határozata annak jogerőre emelkedésétől számított **3 évig hatályos**. Jogerős örökbefogadás esetén a határozat érvényessége megszűnik. (Gyer. 39.§.(6).bek.) Amennyiben 3 éven belül nem kerül sor örökbefogadásra a határozat hatályossági ideje **kérelemre** és a **szakszolgálat javaslatára legfeljebb 1 évvel meghosszabbítható**. A javaslat megtétele előtt az örökbefogadási tanácsadó megvizsgálja, hogy **változtak-e a körülmények**.

2.20. A nyilvántartást vezető szakszolgálat a megyén belüli **lakóhelyváltozásról felülvizsgálatot készít**. A más megyei lakóhelyváltozás esetében az ÖFR rendszeren keresztül értesíti a más megyei Gyermekvédelmi Szakszolgálatot.

2.21. A gyámhivatali határozat hatályossági idejének leteltével, ha az örökbefogadni szándékozó jogerősen örökbefogadott, vagy alkalmasság megállapítása iránt ismételt kérelmet nem terjeszt elő, adatait a Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területei Gyermekvédelmi Szakszolgálat **törli** a nyilvántartásból. A törlés tényéről az örökbefogadni szándékozó személyt is **tájékoztatni kell** (Gyer. 39.§.(11).bek.).

2.22. Az örökbefogadási alkalmasság előkészítésének sorrendje.

1. Jelentkezés –kérelem –tájékoztatás
2. ÖFR Rendszerben való nyilvántartás –vizsgálatok előkészítése
3. Házi orvosi és szükség esetén szakorvosi igazolás megkérése
4. Környezettanulmány.
5. Pszichológiai vizsgálat.
6. 60 napon belül az ügyfelek tájékoztatása az alkalmasságukkal kapcsolatos vizsgálatok eredményeiről
7. Örökbefogadói tanfolyam elvégzése.
8. Örökbefogadás előtti tanácsadás.
9. Okiratok beszerzése.

10. Javaslat elkészítése a gyámhivatal felé.
11. Alkalmasság megállapítása. Nyilvántartásba vétel.
12. Alkalmasság meghosszabbítása, szükség esetén felülvizsgálat.

3. Az örökbefogadás engedélyezésével kapcsolatos eljárás előkészítése.

Kapcsolatfelvétel. Gondozásba történő kihelyezés. Az örökbefogadás engedélyezése.

- 3.1. Az örökbefogadási tanácsadók **havi ütemterv** alapján a várakozási idő alatt **félévente** felkeresik a körzetükhöz tartozó örökbefogadni szándékozókat és tájékoztatják kérelmük teljesülésének esélyeiről, továbbá megvizsgálják, hogy családi állapotukban valamint személyi és életkörülményükben bekövetkezett-e változás. A családlátogatásról – a családgondozói lapon - feljegyzést, szükség esetén új környezettanulmányt kell készíteni (Gyer. 39/A.§.). A családgondozói lapok alapján a nyilvántartásban az esetleges változásokat át kell vezetni. Szükség esetén felülvizsgálati eljárást kell kezdeményezni. Az örökbefogadási tanácsadó minden **örökbefogadási team** ülésen tájékoztatást nyújt az örökbefogadhatóvá nyilvánított, nevelésbe vett gyermekekről, illetve azokról a gyermekekről, akikről szülei lemondtak és hozzájárultak ismeretlen személy által történő örökbefogadásához.
- 3.2. Ha van (vannak) örökbeadható gyermek(-ek) és örökbefogadásra alkalmas szülők, a szakszolgálat feladata a nyilvántartásban szereplő örökbeadható gyermekek számára, a nyilvántartásban szereplő örökbefogadni szándékozók közül a nyilvántartási sorrend figyelembevételével a **legmegfelelőbbnek látszó örökbefogadó szülők kiválasztása** (NM rendelet 147.§).
- 3.3. A szakszolgálat a gyermek örökbefogadhatóságát megállapító határozat jogerőre emelkedéséig **beszerzi** a gyermeket vizsgáló szakemberektől, szervektől a gyermek egészségi és személyiségállapotára, valamint a gyermeket gondozó személyektől, szervektől a gyermek családi hátterére vonatkozó korábbi és jelenlegi **szakvéleményeket**, egyéb dokumentumokat.
- 3.4. A szakszolgálat a gyermek örökbefogadhatóságát megállapító határozat jogerőre emelkedését követően - a gyermekvédelmi gyám bevonásával - haladéktalanul **kiválasztja** a nyilvántartásában szereplő örökbe adható gyermek számára a nyilvántartásában szereplő örökbe fogadni szándékozó személyek közül - a nyilvántartási sorrend figyelembevételével - a legmegfelelőbbnek látszó **örökbefogadó szülőt**. (15/1998)
- 3.5. A kiválasztást az örökbefogadási team (örökbefogadási tanácsadó, a felkért pszichológus és a gyermekvédelmi gyám) **együttesen** végzik.
- 3.6. Az örökbefogadási tanácsadó, a gyermekvédelmi gyámmal együtt meghívja, és **részletesen tájékoztatja** az örökbefogadni szándékozó személyt az örökbe adható gyermekről (legfőképpen a gyermek egészségi és személyiségállapotáról és családi hátteréről). A tájékoztatást követően az örökbefogadni szándékozó kérelmére fényképet mutat a gyermekről.

- 3.7.** Amennyiben az **örökbefogadni szándékozó** a tájékoztatás alapján **találkozni kíván a** gyermekkel, az örökbefogadási tanácsadó **megszervezi a kérelmezőknek a gyermekkel való személyes találkozását.** A látogatás időpontjáról a gyermek törvényes képviselőjét és gondozóját **értesíteni kell.**
- 3.8.** A leendő örökbefogadó szülő csak a FMGYK és TGYSZ vezetője által kiadott **kapcsolat felvételi engedély, kapcsolattartási engedély** alapján örökbefogadási céllal veheti fel a kapcsolatot a gyermekkel, róla a helyszínen **további tájékoztatást** kérhet az őt gondozó személytől, majd megtekintheti a gyermeket, de a **gyermek nem tudhat arról,** hogy a kérelmező őt örökbefogadási céllal látogatta meg.
- 3.9.** Amennyiben a kérelmező a megismerkedés alapján további kapcsolatot szeretne kialakítani a gyermekkel, és **erről nyilatkozik,** a FMGYK és TGYSZ munkatársai, a gondozó intézmény (személy) és a törvényes képviselő által megállapított gyakorisággal, a közösen megbeszélt időpontban a kapcsolattartási engedély birtokában **felkeresheti a gyermeket.** A személyes kapcsolattartást az örökbefogadási tanácsadó rendszeresen **figyelemmel kíséri** és kapcsolatfelvételtől számított maximum **30 napon belül** a gyermek gondozója, törvényes képviselője bevonásával kialakítja álláspontját és javaslatát a gyermek, **gondozásba történő kihelyezéséről.**
- 3.10.** Az örökbefogadási tanácsadó figyelemmel kíséri és elősegíti, hogy a volt gondozási hely az örökbefogadó szülőnek **átadja a gyermek személyes tárgyait és iratait,** élettörténeti könyvét, ruházatát, gyermek orvosi dokumentációját, okmányait..
- 3.11.** Az örökbefogadási tanácsadó tájékoztatja a **szakmai teamet** az engedélyezési eljárás előkészítéséről, a gondozásba kihelyezési és engedélyezési kérelmekről.
- 3.12.** Amennyiben az **örökbefogadni szándékozó kéri** az Örökbefogadási Csoport elkészíti a **FMGYK és TGYSZ javaslatát a gondozásba történő kihelyezésre.** A FMGYK és TGYSZ a javaslatához **csatolja** az előzetesen beszerzett **okiratokat és szakvéleményeket:**
- az alkalmasságot tanúsító jogerős gyámhivatali határozatot,
  - az örökbefogadni szándékozó személynél végzett környezettanulmányt,
  - gyermek esetén a személyiségére vonatkozó szakvéleményt,
  - a gyermeket vizsgáló szakemberektől, szervektől a gyermek egészségi és személyiségállapotára, valamint a gyermeket gondozó személyektől, szervektől a gyermek családi hátterére vonatkozó korábbi és jelenlegi szakvéleményeket, egyéb dokumentumokat.
- 3.14.** Amennyiben a nevelésbe vett gyermeket a **nevelőszülője** kívánja örökbefogadni, és a gyermek megfelelő neveléséről gondozásáról legalább egy éve saját háztartásában gondoskodik ennek tényét a szakszolgálat vezetője, mint a nevelőszülői hálózat működtetője **igazolja** akkor ez esetben gondozásba történő kihelyezésre javaslatot tenni nem kell.
- 3.15.** Gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermek örökbefogadása esetén amennyiben gyermeknek nincsen gyermekvédelmi gyámja, a képviselőtára a gyámhivatal **eseti gyámot rendel,** aki jogosult a gyermek nevében örökbefogadás engedélyezése iránti kérelem

benyújtására. Az eseti gyám a gondozásba kihelyezés és az engedélyezés előtt írásban **jognyilatkozatot tesz.**

3.16. A Gyámhivatal a FMGYK és TGYSZ javaslata, az örökbefogadni szándékozó személy és a gyermekvédelmi

gyám,- az eseti gyám- kérelme alapján, **tizenöt napon belül, hathetesnél fiatalabb gyermek esetén nyolc napon belül dönt** a kötelező gondozásba történő kihelyezésről. A kijelölt gyámhivatal a kötelező gondozásba történő kihelyezést elrendelő határozatában a **gondozási idő számításánál figyelembe veszi a tényleges gondozás kezdő időpontját.**

Az örökbefogadni szándékozó személy az örökbefogadás engedélyezése előtt köteles az örökbefogadható gyermeket saját háztartásában legalább **30 napig gondozni** (Ptk. 4: 128.§.(1). bek. – kivételekkel Ptk.4:128.§. (2). bek. a), b), c). szakasz).

3.17. Ha az illetékes városi gyámhivatal határozattal dönt a gondozásba történő kihelyezésről, akkor erről a Szakszolgálat az Minisztériumot **értesíti.**

3.18. Az örökbefogadási tanácsadó a kötelező gondozási idő alatt figyelemmel kíséri:

- a kihelyezett **gyermek gondozását**
- a szülő-gyermek **kapcsolat alakulását**
- a gyermek családba történő **beilleszkedését.** A gondozásba kihelyezés figyelemmel kísérése elsősorban rendszeres (lehetőleg heti egy alkalommal történő) helyszíni kapcsolattartáson alapszik. Az örökbefogadási tanácsadó a fentiek figyelembevételével a 30 nap lejárta után elkészíti a beilleszkedésről készült szakvéleményét.

3.19. Az örökbefogadási csoport a beilleszkedési vélemény, a gyermekvédelmi gyám nyilatkozata és az örökbefogadó szülők kérelme alapján **elkészíti a FMGYK és TGYSZ javaslatát az örökbefogadás engedélyezésére,** vagy a kérelem elutasítására. A FMGYK és TGYSZ javaslatát, a gondozásba történő kihelyezési idő letelte után küldi meg.

3.20. A gyámhivatal **határozattal dönt** az örökbefogadás engedélyezéséről és erről a szakszolgálatot is értesíti. Az **örökbefogadást engedélyező határozat tartalmazza az örökbefogadás utánkövetésének időtartamát és gyakoriságát,** valamint az **utánkövetést** végző szervezet vagy gyermekvédelmi szakszolgálat megnevezését.

3.21. Az örökbefogadást követően a gyermek helyzetét, életkörülményeinek alakulását jogszabályban meghatározott szervezet vagy a területi gyermekvédelmi szakszolgálat az örökbefogadást engedélyező határozat jogerőre emelkedésétől számított **legfeljebb öt évig figyelemmel** kíséri és segíti. *Az örökbefogadás utánkövetésére **első alkalommal az örökbefogadás engedélyezésének jogerőre emelkedését követő hat hónapon belül, azt követően pedig - a rokoni, házasársi örökbefogadás kivételével - az örökbefogadás engedélyezésének jogerőre emelkedését követő másfél év múlva kerül sor.** Az örökbe fogadó szülő kérelmére a területi gyermekvédelmi szakszolgálat további **öt évig biztosíthatja az örökbefogadás utánkövetését.***

A gyermekvédelmi szakszolgáltatás **feladata az örökbefogadás utánkövetése keretében**

- a) a gyermek örökbefogadó családjába és új környezetébe történő beilleszkedésének figyelemmel kísérése,
- b) a gyermek örökbefogadó családjában történő nevelésének személyes tanácsadással történő segítése.

A területi gyermekvédelmi szakszolgálat az utánkövetés megtörténtéről és annak tapasztalatairól tájékoztatja az örökbefogadást engedélyező gyámhatóságot.

A területi gyermekvédelmi szakszolgálat az örökbe fogadni szándékozó személyek, az örökbefogadó családok és az örökbefogadottak számára klubot, segítő csoportot működtethet.

A területi gyermekvédelmi szakszolgálat a vér szerinti szülő számára, annak kérelmére az örökbefogadást követően segítséget nyújt.

3.22. A FMGYK és TGYSZ a jogerős határozat alapján **törli** az örökbe fogadható gyermeket a **nyilvántartásból**, ha örökbe fogadását a Gyámhivatal engedélyezte. Jogerős örökbefogadás esetén az alkalmassági határozat érvényessége a határozat jogerőre emelkedésének napjával megszűnik, az örökbefogadó szülőt a **nyilvántartásból törölni kell**. A fentiekről az örökbefogadási csoport az **Minisztériumot is értesíti**.

3.23. Ha a gyermeket jogerősen örökbe fogadták nevelésbe vétele **megszűnik**.

Az örökbefogadó szülő jogosult a gyermek után jogszabály alapján járó családtámogatási ellátások igénybevételére. Így az 1998. évi LXXXIV. törvény alapján a gyermek örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezésének időpontjától számított **hat hónap időtartamig gyermekgondozási segélyre** jogosult az örökbefogadó szülő – a házastársi és rokoni örökbefogadás kivételével – amennyiben **a gyermek az örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezéskor a 3. életévét már betöltötte, azonban a 10. életévét még nem töltötte be**.

3.18. Az örökbefogadási tanácsadó gondoskodik a jogerős örökbefogadásokkal kapcsolatos feladatok ellátásáról, **figyelemmel kíséri** a szükséges törléseket, tájékoztatásokat, a vagyoni ügyek lezárását stb. A jogerős örökbefogadásokról **tájékoztatja** a szakmai teamet.

Örökbefogadott gyermek vérségi származás megismeréséhez fűződő joga] (PTK. 4:135. §)

Az örökbefogadott felvilágosítást kérhet a gyámhatóságtól arról, hogy őt örökbefogadták-e, él-e a vér szerinti szülője, van-e testvére, és - ha a tizennegyedik életévét betöltötte - vér szerinti szülőjének, testvérének természetes személyazonosító adatairól is. A tizennegyedik életévét betöltött gyermek a kérelmet törvényes képviselője hozzájárulása nélkül is előterjesztheti. Erről az örökbefogadási eljárás során a feleket tájékoztatni kell.

A felvilágosítás megadásához a vér szerinti szülő és a testvér meghallgatása szükséges. Ha az örökbefogadott kiskorú, az örökbefogadót vagy más törvényes képviselőt is meg kell hallgatni. A kiskorú testvér meghallgatásához törvényes képviselőjének előzetes hozzájárulása szükséges. Ha a vér szerinti szülő vagy testvér cselekvőképtelen, törvényes képviselőjének meghallgatása is szükséges.

A vér szerinti szülő, a testvér természetes személyazonosító adatai az örökbefogadottal nem közölhetők, ha

a) a vér szerinti szülő, a testvér, az örökbefogadó vagy más törvényes képviselő meghallgatása ismeretlen helyen való távollét vagy elháríthatatlan akadály miatt nem volt lehetséges;

b) a vér szerinti szülő, a testvér úgy nyilatkozik, hogy a természetes személyazonosító adatai nem közölhetők; vagy

c) a kiskorú gyermek érdekeivel ellentétben áll, így különösen, ha a vér szerinti szülő felügyeleti jogát a bíróság azért szüntette meg, mert a szülő felróható magatartásával gyermeke javát, különösen testi jólétét, értelmi vagy erkölcsi fejlődését súlyosan sértette vagy veszélyeztette.

Ha a vér szerinti szülő a kérelem előterjesztésének időpontjában már nem él, természetes személyazonosító adatai az örökbefogadott gyermekkel közölhetők, kivéve, ha korábbi eljárás során már úgy nyilatkozott, hogy adatai közléséhez nem járul hozzá.

4. Eljárás más megyei, vagy külföldi állampolgárságú örökbefogadni szándékozók esetén.

4.1. Más megyei örökbefogadás:

Ha a szakszolgálat nyilvántartásában nem szerepel a gyermek számára alkalmasnak látszó örökbe fogadni szándékozó személy, a szakszolgálat megkeresi az országos örökbefogadási nyilvántartást vezető szervet. Az országos örökbefogadási nyilvántartást vezető szerv a nemzetközi örökbefogadási ügyekben eljáró központi hatóság (a továbbiakban: központi hatóság) bevonásával megvizsgálja, hogy az országos örökbefogadási nyilvántartásban, illetve a központi hatóság által vezetett nyilvántartásban szerepel-e a gyermek számára megfelelőnek látszó örökbe fogadni szándékozó személy és vizsgálatának eredményéről tájékoztatja a szakszolgálatot.

Ha az országos örökbefogadási nyilvántartást vezető szerv arról értesítette a gyermeket és az örökbe fogadni szándékozó személyt nyilvántartó szakszolgálatot, hogy az országos örökbefogadási nyilvántartásban szerepel olyan örökbe fogadni szándékozó személy, aki várhatóan megfelelő szülő-gyermek kapcsolatot tud kialakítani a gyermekkel, akkor

a) az örökbe fogadni szándékozó személyt nyilvántartó szakszolgálat haladéktalanul megküldi a gyermeket nyilvántartó szakszolgálatnak az örökbefogadás előkészítéséhez szükséges

dokumentumokat, így különösen az örökbe fogadni szándékozó személy alkalmasságáról szóló gyámhivatali határozatot, környezettanulmányt, pszichológiai véleményt és az örökbe fogadni szándékozó személy fényképét,

b) a gyermeket nyilvántartó szakszolgálat az országos örökbefogadási nyilvántartást vezető szerv által ajánlott örökbe fogadni szándékozó személyek közül haladéktalanul kiválasztja a gyermek számára a legmegfelelőbbnek látszó személyt,

c) a gyermek számára kiválasztott örökbe fogadni szándékozó személyt nyilvántartó szakszolgálat haladéktalanul felveszi a kapcsolatot az örökbe fogadni szándékozó személlyel és a tájékoztatja őt az örökbe fogadható gyermekről, valamint a kapcsolatfelvétel és a tájékoztatás eredményéről vagy eredménytelenségének okáról értesíti a gyermeket nyilvántartó szakszolgálatot és az országos örökbefogadási nyilvántartást vezető szervet,

d) A gyermeket nyilvántartó szakszolgálat az örökbe fogadni szándékozó személy kérelmére - a gyermeket gondozó intézmény, személy, gyermekvédelmi gyám közreműködésével - további tájékoztatást nyújt a gyermekről, és a megszervezi a gyermek megtekintését, amelynek eredményéről vagy eredménytelenségének okáról értesíti az örökbe fogadni szándékozó személyt nyilvántartó szakszolgálatot és az országos örökbefogadási nyilvántartást vezető szervet,

e) a gyermeket nyilvántartó szakszolgálat a gyermek megtekintését követően, valamint a személyes kapcsolatfelvétel eredménytelensége esetén - az okok megjelölésével - értesíti az örökbe fogadni szándékozó személyt nyilvántartó szakszolgálatot és az országos örökbefogadási nyilvántartást vezető szervet,

f) az örökbe fogadni szándékozó személyt nyilvántartó szakszolgálat a gyámhivatal felkérésére a kötelező gondozás eredménytelensége esetén erről - az okok megjelölésével - tájékoztatja a gyermeket nyilvántartó szakszolgálatot, a gyermekvédelmi gyámot és az országos örökbefogadási nyilvántartást vezető szervet.

4.2 Külföldi örökbefogadási eljárás esetén:

Ha az országos örökbefogadási nyilvántartást vezető szerv arról értesíti a gyermeket nyilvántartó szakszolgálatot, hogy nem talált a nyilvántartásában a gyermek számára megfelelő örökbe fogadni szándékozó személyt, és ezért a gyermekre vonatkozó dokumentumokat átadta a központi hatóság számára, a szakszolgálat haladéktalanul felveszi a kapcsolatot a központi hatósággal, annak érdekében, hogy a központi hatóság által vezetett nyilvántartásból közösen kiválasszák a gyermek számára megfelelő örökbe fogadni szándékozó személyt. A külföldi örökbe fogadni szándékozó személy kiválasztásáig a gyermeket nyilvántartó szakszolgálat és az országos örökbefogadási nyilvántartást vezető

szerv folyamatosan figyelemmel kíséri, hogy nyilvántartásukba nem került-e be a gyermek számára megfelelőnek látszó örökbe fogadni szándékozó személy.

Ha a központi hatóság arról értesíti a gyermeket nyilvántartó szakszolgálatot, hogy a nemzetközi örökbefogadási nyilvántartásból kiválasztott személy örökbefogadási szándékkal kíván találkozni a gyermekkel, a szakszolgálat a gyermek gondozójának, valamint gyermekvédelmi gyámjának a bevonásával megszervezi a személyes kapcsolat felvételét a gyermek és az örökbe fogadni szándékozó személy között, valamint felkészíti a gyermeket gondozó intézményt, illetve személyt az örökbefogadás elősegítésére, támogatására.

A szakszolgálat a sikeres kapcsolatfelvételt követően a személyes kapcsolat felvételétől számított **8 napon belül alakítja ki a gyermek** gondozásba történő kihelyezése tekintetében az **álláspontját és teszi meg erre vonatkozó javaslatát.**

A kijelölt gyámhivatal megkeresi a gyermekvédelmi szakszolgálatot a kihelyezett gyermek gondozásának, a szülő-gyermek kapcsolat alakulásának, a gyermek családba való beilleszkedésének figyelemmel kísérése céljából. A gyermekvédelmi szakszolgálat a gondozásba történő kihelyezést követő tizenöt, indokolt esetben harminc napon belül szakvéleményét és az örökbefogadásra vonatkozó javaslatot megküldi a kijelölt gyámhivatalnak.(149/1998. 51§ (3))

A kijelölt gyámhivatal az eljárás során az előterjesztett kérelem, a becsatolt dokumentumok és szükség esetén a felek meghallgatása alapján húsz napon belül dönt. Egyidejűleg az eseti gyám, gyermekvédelmi gyám is megteszi **jognyilatkozatát.**

5. Külföldi állampolgárságú örökbefogadásra vonatkozó külön szabályok

5.1. A Ptk. szerint sem az örökbefogadó, sem az örökbefogadott személynél nem feltétel a magyar állampolgárság.

Gyermek külföldre történő örökbefogadására **csak titkos** örökbefogadási eljárással van lehetőség, kivéve a rokon, illetve a szülő házastársa általi örökbefogadást.

5.2. Az örökbefogadási eljárásban a Gyámhivatal és a gyermekvédelmi szakszolgálat mindenkor vizsgálja a kérelmező állampolgárságát, jogállását, valamint személyes jogát.

5.3. A külföldi állampolgárságú – vagy életvitelszerűen külföldön tartózkodó - örökbefogadni szándékozókra vonatkozó szabályozást a 2005. évi LXXX. sz. törvény (Hágai Örökbefogadási Egyezmény) tartalmazza. Az e törvényben és egyéb Nemzetközi szerződések által nem szabályozott kérdésekben a Nemzetközi Magánjogról szóló 1979. évi 13. sz. tvr. (NMJT) örökbefogadásra vonatkozó szabályait is alkalmazni kell.

5.4. Mindezekre figyelemmel külföldi állampolgárságú örökbefogadni szándékozó személyre - a rokon, illetve a szülő házastársa kivételével - a Gyer. szabályait és a jelen szabályzat előírásait a következő eltérésekkel kell alkalmazni.. Kivételt képeznek a Magyarország területén szokásos tartózkodási hellyel rendelkező külföldi állampolgárságú örökbe fogadni

szándékozó személyek. Ők kérelmüket tartózkodási helyük szerinti szakszolgálatnál nyújthatják be, és rájuk a magyar állampolgárságú örökbe fogadni szándékozókra vonatkozó szabályozást kell alkalmazni (Gyer. 38-39.§)

- 5.5.** Az örökbefogadásra irányuló szándékot a **külföldi állampolgárságú örökbefogadó személy** az Emberi Erőforrás Minisztérium Központi Hatóságánál, vagy ha a szokásos tartózkodási helye külföldön van a **magyar külképviselet** konzuli tisztviselőjénél **jelentheti be.**
- 5.6.** A Központi Hatóság a **írásban tájékoztatja** a jelentkezőt az örökbefogadás feltételeiről és arról, hogy nyilvántartásba vétele érdekében milyen **iratot** kell beadnia.
- 5.7.** A felhívásban foglaltaknak **60 napon belül eleget kell tenni**, különben a nyilvántartásba vételi kérelmet visszavontnak kell tekinteni.
- 5.8.** A külföldi állampolgárságú örökbefogadni szándékozó személynek kérelméhez csatolnia kell a hat hónapnál nem régebben kiállított, a magyar külképviseleti hatóság által **felülhitelesített**, hiteles magyar nyelvű fordítással ellátott alábbi okiratokat:
- a lakóhelyén készített **helyszíni szemle jegyzőkönyvét,**
  - **jövedelemigazolást,**
  - **alkalmasságát** igazoló szakvéleményt,
  - a külföldi állam előzetes **elvi engedélyét,**
  - külföldi állampolgárságot igazoló okiratot,
  - **nyilatkozatot** az örökbefogadási szándék indokáról és az örökbefogadandó gyermekekre vonatkozó **elképzelésekről,**
  - **nyilatkozatot**, amelyben hozzájárul adatainak az országos nyilvántartásba vételéhez
  - a **közvetítő szervezet** jogosultságát igazoló okiratot.
- 5.9.** A Központi Hatóság az iratok benyújtását követően a jelentkezőt értesíti az örökbe fogadni szándékozó személyek **országos nyilvántartásba történő felvételéről.**
- 5.10.** Amennyiben a kérelem benyújtásától számított **2 éven belül** az örökbefogadásra nem került sor az **eljárást meg kell ismételni.**
- 5.11.** Ha a Központi Hatóság nyilvántartásában van olyan örökbe fogadható gyermek, akivel a kérelmező várhatóan megfelelő szülő-gyermek kapcsolatot tud kialakítani, az illetékes gyermekvédelmi szakszolgálat egyetértésével dönt a személyes kapcsolat felvételének lehetőségéről.
- 5.12.** A FMGYK és TGYSZ vezetője a megkeresést az örökbefogadási csoportnak **kiszignálja és utasítást ad** az ügy intézésének menetére és személyes részvételére vonatkozóan.
- 5.13.** A megkeresés, a külföldi örökbefogadó kérelme, örökbefogadással kapcsolatos ügynek minősül, ezért azt az ügykezelés egyidejűleg **nyilvántartásba veszi és regisztrálja.**
- 5.14.** Az örökbefogadási csoport ismételt megvizsgálja, hogy a kiválasztott gyermek megfelel-e a Ptk.4:123. § (1) – (2) bek. **meghatározott feltételeknek**, továbbá nincs-e az örökbefogadásnak anyagi-, jogi kizáró akadály, intézkedik a gyermek részéről **hiányzó okiratok** beszerzéséről.
- 5.15.** A külföldi örökbefogadási ügyeket a szakszolgálat vezetője külön figyelemmel kíséri.

- 5.16. Az örökbefogadás előkészítése során **külön figyelmet kell fordítani arra**, hogy a gyermek külföldre történő örökbefogadása - a rokonok, illetve a szülő házastársa által történő örökbefogadó kivételével -csak örökbefogadhatóvá nyilvánított, nevelésbe vett gyermek esetében engedélyezhető feltéve, hogy a gyermek örökbefogadására belföldön nem került sor
- mivel azt nem kezdeményezték, illetve az
  - örökbefogadása érdekében tett intézkedés nem vezetett eredményre.
- 5.18. Ha a gyermek kiválasztása megtörtént és az örökbefogadni szándékozó és az örökbefogadandó gyermek kapcsolatfelvételnek nincs jogi, vagy más szakmai akadálya a FMGYK és TGYSZ vezetőjének utasítása szerint az örökbefogadási csoport a Központi Hatósággal kölcsönös együttműködésben segít megszervezni a **személyes kapcsolatfelvételt**. Az örökbefogadási tanácsadó gondoskodik arról, hogy a gyermekről megfelelő információ álljon rendelkezésére (fénykép, videó, eü. és pszichológiai szakvélemények).
- 5.19. **A gyámhivatal az örökbefogadást határozatban engedélyezi**, amelyben többek között dönt a gyermek végleges külföldre távozásának jóváhagyásáról, szükség esetén a gyermek vagyona felhasználásának engedélyezéséről is. Határozat tartalmazza az örökbefogadó és az örökbefogadandó gyermek állampolgárságának megjelölését is.
- 5.20. A gyámhivatal jogerős határozata alapján az örökbefogadást **nyilvántartásba kell venni**, egyidejűleg az örökbefogadható gyermekek nyilvántartásából **törölni kell** a jogerősen örökbefogadott gyermeket, és erről a Központi Hatóságot **értesíteni kell**.
- 5.21. Nevelésbe vett gyermek örökbefogadása esetén, amennyiben a gyámhivatal örökbefogadását engedélyező határozata erről rendelkezik, vagy a külföldi állampolgárságú örökbefogadó azt kifejezetten kéri, a FMGYK és TGYSZ **segítséget nyújt** az örökbefogadott gyermek **újbóli anyakönyvezésére**. A gyermekvédelmi / eseti gyámnak elő kell segítenie, hogy az örökbefogadott gyermek újbóli anyakönyvezése a Ptk. 4:134.§-ban foglaltak szerint (Az örökbefogadott neve) – lehetőleg gyorsan, soron kívül megvalósuljon.
- 5.22. A FMGYK és TGYSZ-nak az örökbefogadási eljárás során figyelemmel kell lennie a külföldi állampolgárok eltérő helyzetére, ezért folyamatosan segíteni kell az örökbefogadás zavartalan lebonyolítását.
- 5.23. A külföldi örökbefogadás a FMGYK és TGYSZ, de más szervek részéről sem járhat haszonszerzéssel. Erről a külföldi örökbefogadókat nyilatkoztatni kell. A Gyámhivatalnak javaslatot kell tenni a gyermek vagyonának felhasználására is (pénzfelvétel vagy átutalás külföldre).
- 5.24. A más megyei és külföldi örökbefogadási ügyekről a örökbefogadási tanácsadók az **örökbefogadási teamet** folyamatosan tájékoztatják.

6. Nyílt örökbefogadás előkészítése

Nyílt az örökbefogadás, ha a vér szerinti szülő meghatározott, **általa ismert** örökbefogadó tekintetében járul hozzá az örökbefogadáshoz.

A szülő a hozzájáruló nyilatkozatát a gyermek születésétől számított **hat héten belül - a gyermeknek a szülő vagy a gyermek más hozzátartozója által történő nevelése érdekében - visszavonhatja.** A visszavonás lehetőségére a szülőt figyelmeztetni kell.

Az örökbefogadáshoz történt hozzájárulás esetén a **szülő felügyeleti joga a gyermek hathetes életkorának betöltésével megszűnik.** A szülői felügyelet megszűnését a gyámhatóság állapítja meg.

Nyílt örökbefogadás - a rokonok és a szülő házastársa által történő örökbefogadás kivételével - **szülői hozzájárulás esetén is a Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat vagy örökbefogadást elősegítő szervezet közreműködésével jöhet létre.**

A nyílt örökbefogadást elősegítő tevékenység körébe tartozó szolgáltatások

- a) a gyermek saját családjában való nevelkedése érdekében a családgondozás keretében végzett tanácsadás és segítségnyújtás a válsághelyzetben lévő, különösen a terhességét eltitkolni szándékozó várandós anya számára,
- b) erre irányuló igény esetén a családok átmeneti otthonában biztosított ellátáshoz való hozzájutás szervezése,
- c) az örökbe fogadandó gyermek és az örökbe fogadni szándékozó személy kapcsolatfelvételének előkészítése
- d) az örökbe fogadni szándékozó személyről és az örökbe fogadandó gyermekről a nyilvántartás vezetése,
- e) az örökbefogadás engedélyezését követően a vér szerinti szülőnek és az örökbe fogadó szülőnek történő segítségnyújtás, tanácsadás, valamint kérelemre az örökbe fogadott gyermek (személy) vér szerinti szülőjével való kapcsolatfelvételének elősegítése, ha a gyámhatóság vagy a bíróság a vér szerinti szülő természetes személyazonosító adatait közölte.

A szolgáltatás kizárólag

- a) - a felek kölcsönös kérelme és egyetértése esetén - Magyarországon élő, magyar állampolgárságú vér szerinti szülő és örökbe fogadni szándékozó személy közötti kapcsolat létrehozására és szolgáltatások nyújtására irányulhat.

A szolgáltatás nem terjedhet ki

- a) az örökbe fogadható gyermek vagy az örökbe fogadni szándékozó személy személyazonosító adatainak, képmásának hirdetés útján történő közzétételére,
- b) az örökbefogadás engedélyezése és felbontása iránti eljárásban való közreműködésre, kivéve a tanúként való közreműködést.

A szolgáltatás körében olyan tevékenység nem végezhető, amely sérti a gyermeki jogokat, illetve a gyermekvédelem jogszabályban meghatározott céljaival összeegyeztethetetlen.

A szolgáltatást igénybe vevővel kötött megállapodás

A Szakszolgálat **írásbeli megállapodást köt a szolgáltatás nyújtására**

- a) a vér szerinti szülővel,
- b) a várandós anyával,
- c) ha a vér szerinti szülő vagy várandós anya kiskorú vagy cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alatt áll, a törvényes képviselőjével,
- d) az örökbe fogadandó gyermek gyámjával,
- e) az örökbefogadásra való alkalmasságot megállapító érvényes és hatályos gyámhatósági határozattal rendelkező örökbe fogadni szándékozó
  - ea) házaspárral együttesen vagy
  - eb) egyedülálló személlyel [(az a)-e) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: a szolgáltatást igénybe vevő].

A megállapodást a szolgáltatást igénybe vevő indokolás nélkül írásban bármikor felmondhatja.

(3) A szolgáltató írásban felmondja a megállapodást, ha

- a) annak megkötését követően az örökbefogadást kizáró ok fennállásáról szerez tudomást,
- b) tudomására jut, hogy az örökbefogadás akár a felek, akár más közreműködő személyek számára haszonszerzéssel jár.

(4) A szolgáltató a megállapodásnak a (3) bekezdés szerinti felmondásáról öt napon belül írásban értesíti az örökbefogadásra való alkalmasságot megállapító, valamint az örökbefogadás engedélyezésére illetékes gyámhatóságot.

7. Nyilvántartások vezetése

7.1 A gyermekvédelmi gondoskodás biztosítása, a gyermek örökbefogadásának elősegítése és a származás megismeréséhez való jog érvényesülésének biztosítása céljából a **területi gyermekvédelmi szakszolgálat** és a gyámhivatal kezeli (Gyvt 135. § 5. bek.)

A gyermekvédelmi gondoskodás biztosítása, a gyermek örökbefogadásának elősegítése, utánkövetése és a származás megismeréséhez való jog érvényesülésének biztosítása céljából a területi gyermekvédelmi szakszolgálat és a gyámhatóság kezeli

- a) a családba fogadó személy személyazonosító adatait, valamint az egészségi állapotára és a vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,

- b)⁷⁶⁷ az örökbe fogadni szándékozó személy
- ba) személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,
  - bb) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,
  - bc) családi állapotára, fennálló házasságára, élettársi, bejegyzett élettársi kapcsolatának tényére, gyermekei számára, nevére, nemére, születési idejére és az arra vonatkozó adatokat, hogy az örökbe fogadni szándékozó személy kivel él egy háztartásban, a gyermekei kivel élnek egy háztartásban és kinek a gondozásában nevelkednek (a továbbiakban együtt: családi helyzetre vonatkozó adatok),
  - bd) vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,
  - be)⁷⁶⁸ Ptk. 4:121. §-a szerinti örökbefogadásra való alkalmasságára vonatkozó adatokat,
  - bf) örökbe fogadandó gyermekkel kapcsolatos elvárásaira vonatkozó adatokat,
  - bg) örökbe fogadható gyermekhez történő kiválasztásának a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti folyamatával és eredményével összefüggő adatokat,
  - bh) - hozzájárulása esetén - fényképét,
  - bi) hozzájárulását ahhoz, hogy az e pont szerinti adatait - az országos örökbefogadást elősegítő szerv közreműködésével - az örökbefogadható gyermek szerinti másik területi gyermekvédelmi szakszolgálat a gyermek örökbefogadásának elősegítése céljából kezelje,
- c)⁷⁶⁹ az örökbe fogadó szülő személyazonosító adatait, családi helyzetére, egészségi állapotára, vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat, valamint a gyermek örökbefogadó családjába történő beilleszkedésére, nevelésére és fejlődésére vonatkozó adatokat,
- d) a válsághelyzetben lévő várandós anya, a vér szerinti szülő személyazonosító adatait, az egészségi állapotára vonatkozó adatokat és - önkéntes adatszolgáltatása alapján - a vagyoni helyzetére, a családi helyzetére és a terhesség eltitkolásának tényére, okára vonatkozó adatokat,
- e)⁷⁷⁰ az örökbe fogadható gyermek
- ea) személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,
  - eb) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,
  - ec) családi jogállására és képzelt szülőjére vonatkozó adatait,
  - ed) törvényes képviselőjének személyazonosító adatait,
  - ee) vér szerinti szülőjének személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelére, vagyoni helyzetére, munkahelyére, iskolai végzettségére, kapcsolataira, gyermekneveléssel összefüggő, így különösen életvezetésére, nevelési magatartására vonatkozó, egészségi állapotára vonatkozó és büntetlen előéletére vonatkozó adatokat,
  - ef) - ha gyermekvédelmi szakellátásban részesül - gyermekvédelmi gondoskodással összefüggő adatait,
  - eg) testvéreinek, féltestvéreinek személyazonosító adatait, egészségi állapotukra vonatkozó adatokat és - ha gyermekvédelmi szakellátásban részesülnek vagy részesültek - gyermekvédelmi gondoskodással összefüggő adataikat,
  - eh) személyiségére, magatartására, személyes kapcsolataira, szokásaira, tanulmányi eredményeire, neveltségi állapotára vonatkozó adatokat,
  - ei) számára megfelelő örökbe fogadni szándékozó személyek kiválasztásának a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti folyamatával és eredményével összefüggő adatokat,
  - ej) fényképét, róla készített mozgóképet,
  - ek) ea)-ej) alpontba tartozó adatain kívül a vele kapcsolatos gyámhatósági és a családi helyzetére vonatkozó bírósági döntésekben foglalt adatokat.

Az országos örökbefogadást elősegítő szerv a gyermek belföldön történő örökbefogadásának elősegítése, a nevelésbe vett gyermek belföldi örökbefogadására tett intézkedések eredménytelenségének megállapítása és a származás megismeréséhez való jog érvényesülésének biztosítása céljából kezeli

- a) az örökbe fogadható gyermek
  - aa) személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,
  - ab) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,
  - ac) családi jogállására és képzelt szülőjére vonatkozó adatait,
  - ad) törvényes képviselőjének személyazonosító adatait,
  - ae) vér szerinti szülőjének személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelére, vagyoni helyzetére, munkahelyére, iskolai végzettségére, kapcsolataira, gyermekneveléssel összefüggő, így különösen életvezetésére, nevelési magatartására vonatkozó, egészségi állapotára vonatkozó és büntetlen előéletére vonatkozó adatokat,
  - af) - ha gyermekvédelmi szakellátásban részesül - gyermekvédelmi gondoskodással összefüggő adatait,
  - ag) testvéreinek, féltestvéreinek személyazonosító adatait, egészségi állapotukra vonatkozó adatokat és - ha gyermekvédelmi szakellátásban részesülnek vagy részesültek - gyermekvédelmi gondoskodással összefüggő adataikat,
  - ah) személyiségére, magatartására, személyes kapcsolataira, szokásaira, tanulmányi eredményeire, neveltségi állapotára vonatkozó adatokat,
  - ai) számára megfelelő örökbe fogadni szándékozó személyek kiválasztásának a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti folyamatával és eredményével összefüggő adatokat,
  - aj) fényképét, róla készített mozgóképet,
  - ak) aa)-aj) alpontba tartozó adatain kívül a vele kapcsolatos gyámhatósági és a családi helyzetére vonatkozó bírósági döntésekben foglalt adatokat,
- b)⁷⁷⁴ az örökbe fogadni szándékozó személy
  - ba) személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,
  - bb) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,
  - bc) családi helyzetére vonatkozó adatokat,
  - bd) vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,
  - be) Ptk. 4:121. §-a szerinti örökbefogadásra való alkalmasságára vonatkozó adatokat,
  - bf) örökbe fogadandó gyermekkel kapcsolatos elvárásaira vonatkozó adatokat,
  - bg) örökbe fogadható gyermekhez történő kiválasztásának a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti folyamatával és eredményével összefüggő adatokat,
  - bh) - hozzájárulása esetén - fényképét,
  - bi) hozzájárulását ahhoz, hogy a 135. § (5) bekezdés b) pont szerinti adatait - az országos örökbefogadást elősegítő szerv közreműködésével - az örökbefogadható gyermek szerinti másik területi gyermekvédelmi szakszolgálat a gyermek örökbefogadásának elősegítése céljából kezelje,
- c) a válsághelyzetben lévő várandós anya, a vér szerinti szülő személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét, az egészségi állapotára vonatkozó adatokat és - önkéntes adatszolgáltatása alapján - a vagyoni helyzetére, családi helyzetére és a terhesség eltitkolásának tényére, okára vonatkozó adatokat.

(9)⁷⁷⁵ A központi hatóság a nevelésbe vett gyermek külföldre történő örökbefogadásának elősegítése, a külföldi örökbefogadások utánkövetése és a származás megismeréséhez való jog érvényesülésének biztosítása céljából kezeli

- a)⁷⁷⁶ a Ptk. 4:129. § (2) bekezdése alapján külföldre örökbe adható gyermek
  - aa) személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,
  - ab) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,
  - ac) családi jogállására és képzelt szülőjére vonatkozó adatait,
  - ad) törvényes képviselőjének személyazonosító adatait,
  - ae) vér szerinti szülőjének személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelére, vagyoni helyzetére, munkahelyére, iskolai végzettségére, kapcsolataira, gyermekneveléssel

- összefüggő, így különösen életvezetésére, nevelési magatartására vonatkozó, egészségi állapotára vonatkozó és büntetlen előéletére vonatkozó adatokat,
- af) gyermekvédelmi gondoskodással összefüggő adatait,
- ag) testvéreinek, féltestvéreinek személyazonosító adatait, egészségi állapotukra vonatkozó adatokat és - ha gyermekvédelmi szakellátásban részesülnek vagy részesültek - gyermekvédelmi gondoskodással összefüggő adataikat,
- ah) személyiségére, magatartására, személyes kapcsolataira, szokásaira, tanulmányi eredményeire, neveltségi állapotára vonatkozó adatokat,
- ai) számára megfelelő örökbe fogadni szándékozó személyek kiválasztásának a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti folyamatával és eredményével összefüggő adatokat,
- aj) fényképét, róla készített mozgóképet,
- ak) aa)-aj) alpontba tartozó adatain kívül a vele kapcsolatos gyámhatósági és a családi helyzetére vonatkozó bírósági döntésekben foglalt adatokat,
- b)⁷⁷⁷ a külföldön élő örökbe fogadni szándékozó személy
- ba) személyazonosító adatait,
- bb) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,
- bc) családi helyzetére vonatkozó adatokat,
- bd) vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,
- be) Ptk. 4:121. §-a szerinti örökbefogadásra való alkalmasságára vonatkozó adatokat,
- bf) örökbe fogadandó gyermekkel kapcsolatos elvárásaira vonatkozó adatokat,
- bg) az örökbe fogadható gyermekhez történő kiválasztásának a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti folyamatával és eredményével összefüggő adatokat,
- bh) - hozzájárulása esetén - fényképét,
- c) a külföldön élő örökbe fogadó szülő személyazonosító adatait, családi helyzetére, egészségi állapotára, vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,
- d) a külföldre örökbe adott gyermek helyzetéről, beilleszkedéséről szóló jelentésben foglalt adatokat,
- e) a külföldre örökbe adott gyermek személyazonosító adatait.
- (10)⁷⁷⁸ A területi gyermekvédelmi szakszolgálat, az országos örökbefogadást elősegítő szerv és a központi hatóság a gyermek örökbefogadásának elősegítése céljából az (5) bekezdés b) és e) pontjában, a (8) bekezdés a) és b) pontjában, valamint a (9) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott adatokat egymásnak átadhatják.
- (11)⁷⁷⁹ A területi gyermekvédelmi szakszolgálat és az országos örökbefogadást elősegítő szerv a gyermek örökbefogadásának elősegítése céljából az (5) bekezdés d) pontjában és a (8) bekezdés c) pontjában meghatározott adatokat egymásnak átadhatják. Az önkéntes adatszolgáltatás alapján kezelhető adatok az érintett hozzájárulásával adhatók át.
- 135/A. §⁷⁸⁰** (1) Az örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezet a válsághelyzetben lévő várandós anya segítése, a nyílt örökbefogadások előmozdítása, az örökbefogadást elősegítő tevékenységének nyújtása, az örökbefogadás engedélyezését követően az örökbe fogadó szülőnek, az örökbe fogadott gyermeknek, a vér szerinti szülőnek segítséget nyújtó szolgáltatások és tanácsadás biztosítása, valamint az örökbe fogadott gyermek (személy) vér szerinti szülőjével való kapcsolatfelvételének elősegítése céljából kezeli
- a) a válsághelyzetben lévő várandós anya, a vér szerinti szülő
- aa)⁷⁸¹ személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,
- ab) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,
- ac) - önkéntes adatszolgáltatása alapján - a vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,
- ad) - önkéntes adatszolgáltatása alapján - a családi helyzetére vonatkozó adatokat,
- ae) - önkéntes adatszolgáltatása alapján - a terhesség eltitkolásának tényére, okára vonatkozó adatokat;

- b) a gyermek
  - ba)⁷⁸² személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét, fényképét,
  - bb) egészségi állapotára vonatkozó adatokat;
  - c) az örökbe fogadni szándékozó személy
  - ca)⁷⁸³ személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét és hozzájárulása esetén a fényképét,
  - cb) családi helyzetére vonatkozó adatokat,
  - cc) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,
  - cd) vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,
  - ce)⁷⁸⁴ Ptk. 4:121. §-a szerinti alkalmasságára vonatkozó adatokat,
  - cf) örökbe fogadandó gyermekkel kapcsolatos elvárásaira vonatkozó adatokat;
  - d) az örökbe fogadó szülő
  - da)⁷⁸⁵ személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,
  - db) családi helyzetére vonatkozó adatokat,
  - dc) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,
  - dd) vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat;
  - e) a gyermek törvényes képviselőjének, a válsághelyzetben lévő várandós anya törvényes képviselőjének, a vér szerinti szülő törvényes képviselőjének személyazonosító adatait.
- A területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője nyilvántartást vezet:

örökbefogadás utánkövetéséről a 135. § (5) bekezdés c) pontjában meghatározott adattartalommal.

141/E. §⁸⁴⁷ (1) Az örökbefogadási eljárásban közreműködő szervek közötti adatszolgáltatás biztosítása és az örökbefogadási ügyek minél rövidebb határidőn belüli elintézése céljából - a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló kormányrendeletben meghatározott, informatikai programmal támogatott nyilvántartási rendszerben és eljárás szerint vezetett - egységes örökbefogadási nyilvántartás működik. Az egységes örökbefogadási nyilvántartást a miniszter vezeti, aki az egységes örökbefogadási nyilvántartással kapcsolatos adatfeldolgozási feladatok ellátásával kizárólag a nemzeti adatvagyon körébe tartozó állami nyilvántartások fokozottabb védelméről szóló 2010. évi CLVII. törvény 2. §-a (2) bekezdése szerinti szervezetet bízhat meg.

(2) Az egységes örökbefogadási nyilvántartás tartalmazza

- a) a 135. § (5) bekezdés b)-e) pontjában foglalt adatokat,
- b)⁸⁴⁸ a 135/A. § (1) bekezdés a) és b) pontjában, valamint (1a) bekezdésében foglalt adatokat, valamint az örökbe fogadni szándékozó személlyel a nyílt örökbefogadás elősegítésére történő megállapodás megkötésének időpontját,
- c) a 135. § (8) bekezdés a) pont ai) alpontjában és b) pont bg) alpontjában foglalt adatokat,
- d) a 135. § (9) bekezdés a) pont ai) alpontjában, b) pont bg) alpontjában és d) pontjában foglalt adatokat.

(3) Az egységes örökbefogadási nyilvántartás nem minősül hatósági nyilvántartásnak.

(4) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásba folyamatosan szolgáltatja

- a) a területi gyermekvédelmi szakszolgálat a 135. § (5) bekezdés b)-e) pontjában foglalt adatokat,
- b)⁸⁴⁹ az örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezet a 135/A. § (1) bekezdés a) pontjában és (1a) bekezdésében foglalt adatokat, valamint az örökbe fogadni szándékozó személlyel a nyílt örökbefogadás elősegítésére történő megállapodás megkötésének időpontját,
- c) az országos örökbefogadást elősegítő szerv a 135. § (8) bekezdés a) pont ai) alpontjában és b) pont bg) alpontjában foglalt adatokat,
- d) a központi hatóság a 135. § (9) bekezdés a) pont ai) alpontjában, b) pont bg) alpontjában és d) pontjában foglalt adatokat.

(5) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásban a létrejött örökbefogadásokban érintett személyek adatait az örökbe fogadott gyermek nagykorúságának elérésekor zárolni kell. A zárolt adatokkal - a (6) bekezdésben foglalt kivétellel - további művelet nem végezhető.

(6) A zárolt adatok kizárólag az örökbefogadásban érintett személy vagy leszármazója ügyében eljáró szervnek vagy hatóságnak továbbíthatóak. A szervnek vagy hatóságnak az adatszolgáltatás iránti kérelmében meg kell jelölnie, hogy mely ügyben és milyen célból kéri az adatszolgáltatást.

(7) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásban annak az örökbe fogadható gyermeknek az adatait, akinek örökbefogadására nem kerül sor, a nagykorúságának elérésekor az attól számított öt évig zárolni kell. A zárolt adatok kizárólag statisztikai célra használhatóak fel, azokkal más művelet nem végezhető. Az egységes örökbefogadási nyilvántartásból annak az örökbe fogadható gyermeknek az adatait, akinek örökbefogadására nem kerül sor, a nagykorúságának elérésétől számított öt év elteltével törölni kell.

(8) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásból annak az örökbe fogadni szándékozó személynek az adatait, aki nem fogad örökbe gyermeket, az örökbefogadásra való alkalmasságának megszűnésétől számított tíz év elteltével törölni kell.

141/F. §⁸⁵⁰ (1) Külön adatszolgáltatás kérése nélkül hozzáfér az örökbefogadással kapcsolatos, jogszabályban meghatározott feladatai teljesítése céljából

a) a területi gyermekvédelmi szakszolgálat az egységes örökbefogadási nyilvántartásba általa szolgáltatott adatokhoz, valamint azokhoz az adatokhoz, amelyekhez a gyermek örökbefogadásának előkészítése céljából az országos örökbefogadást elősegítő szerv vagy a központi hatóság hozzáférést biztosít számára,

b) az örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezet

ba) az egységes örökbefogadási nyilvántartásba általa szolgáltatott adatokhoz,

bb) az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak azon örökbe fogadható gyermekekre vonatkozó adataihoz, akinek az örökbefogadását elősegíti,

bc) az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak azon örökbe fogadni szándékozó személyre vonatkozó adataihoz, akivel a nyílt örökbefogadás elősegítésére megállapodást kötött,

c) az országos örökbefogadást elősegítő szerv

ca) az egységes örökbefogadási nyilvántartásba általa szolgáltatott adatokhoz,

cb) az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak az örökbe fogadható gyermekekre vonatkozó adataihoz,

cc) az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak az örökbe fogadni szándékozó személyekre vonatkozó adataihoz, kivéve azon örökbe fogadni szándékozó személyek adatait, akik nem járultak hozzá ahhoz, hogy az országos örökbefogadást elősegítő szerv közreműködésével adataikat az örökbe fogadható gyermek szerinti másik területi gyermekvédelmi szakszolgálat az örökbefogadás elősegítése céljából kezelje,

cd) az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak az örökbe fogadó szülőkre vonatkozó adataihoz,

ce) az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak a válsághelyzetben lévő várandós anyára, a vér szerinti szülőre vonatkozó adataihoz,

d) a központi hatóság az egységes örökbefogadási nyilvántartásba általa szolgáltatott adatokhoz, valamint az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak azon örökbe fogadható gyermekekről vezetett adataihoz, amelyekhez az országos örökbefogadást elősegítő szerv a gyermek külföldre történő örökbefogadásának előkészítése céljából számára hozzáférést biztosít.

(2) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat - a gyermek örökbe fogadhatónak nyilváníttása érdekében - az egységes örökbefogadási nyilvántartás adataiból tájékoztatást nyújt a gyámhatóság vagy a gyermekvédelmi gyám megkeresésére a nevelésbe vett gyermek örökbefogadásának várható esélyéről. Ha a területi gyermekvédelmi szakszolgálat az egységes örökbefogadási nyilvántartás általa hozzáférhető adatai alapján nem talál a gyermek számára örökbefogadó szülőt, haladéktalanul megkeresi az országos örökbefogadást elősegítő szervet.

(3) Az egységes örökbefogadási nyilvántartás adatairól írásbeli kérelemre az kaphat felvilágosítást, aki az adat megismerésére és kezelésére törvényi rendelkezés alapján jogosult.

(4) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásból való adatszolgáltatás során csak az adatkérés céljának megvalósulásához elengedhetetlenül szükséges adat bocsátható a felvilágosítást kérő rendelkezésére.

(5) A nyilvántartásban kezelt adatok statisztikai, valamint tudományos kutatási célra - személyazonosításra alkalmatlan módon - átadhatók és felhasználhatók.

(6) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásból történő adatszolgáltatás térítésmentes.

8. Örökbefogadás felbontása

Az örökbefogadás hatálytalanná válása

(1) Az örökbefogadás hatálytalanná válik, ha az örökbefogadó az örökbefogadottat teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal gyermekének ismeri el, vagy ha az örökbefogadót jogerős bírósági ítélet következtében az örökbefogadott apjának vagy anyjának kell tekinteni.

(2) Ha az örökbefogadás hatálytalanná válik, ezt úgy kell tekinteni, mintha az örökbefogadásra nem került volna sor.

Az örökbefogadás felbontása kölcsönös kérelemre

(1) Az örökbefogadást a felek kölcsönös kérelme alapján a gyámhatóság felbonthatja.

(2) Ha az örökbefogadott még kiskorú, az örökbefogadás csak a kiskorú érdekében bontható fel. Az eljárás során a gyámhatóság - elháríthatatlan akadály kivételével - az örökbefogadott vér szerinti szüleit is meghallgatja.

(3) Az örökbefogadás a gyámhatósági határozat jogerőre emelkedésével szűnik meg. Ha bármelyik fél az eljárás folyamán meghal, az örökbefogadás joghatásai - a felbontás engedélyezése esetén - a kérelem beadásának napjára visszamenő hatállyal szűnnek meg.

(4) A felbontás kihat az örökbefogadóra, az örökbefogadó rokonaira, az örökbefogadottra és az örökbefogadott leszármazóira.

Az örökbefogadás felbontása egyoldalú kérelemre

(1) Az örökbefogadást a bíróság felbontja, ha akár az örökbefogadó, akár az örökbefogadott olyan magatartást tanúsított, amely miatt az örökbefogadás fenntartása a másik fél számára elviselhetetlenné vált. Ha az örökbefogadott kiskorú, az örökbefogadás az örökbefogadó kérelmére kivételesen indokolt esetben bontható fel.

(2) Az örökbefogadó halála után az örökbefogadást annak érdekében is fel lehet bontani, hogy az örökbefogadott leszármazáson alapuló családi jogállását visszanyerje.

(3) Az örökbefogadás bírósági felbontását bármelyik fél kérheti. Kiskorú örökbefogadott érdekében az örökbefogadás bírósági felbontása iránt a gyámhatóság is indíthat pert. Ha az a fél, aki ellen a pert meg kellene indítani nem él, a pert a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani. Ha az örökbefogadó az eljárás során meghal, a pert a bíróság által kirendelt ügygondnokkal szemben kell folytatni.

(4) Ha több örökbefogadó közül a keresetindításkor az egyik örökbefogadó él, az örökbefogadás felbontását az élő örökbefogadó a meghalt örökbefogadó vonatkozásában is kérheti. Erre bármelyik örökbefogadóval szemben tanúsított magatartás okot adhat.

(5) Kiskorú örökbefogadott esetén a bíróság a vér szerinti szülőket is meghallgatja, kivéve, ha az elháríthatatlan akadályba ütközik.

Székesfehérvár, 2017. április 10.

Deresné Tanárki Mária
igazgató